

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Skolepræg.

ÅRSSKRIFT 1992–1993

Danmarks Pædagogiske Bibliotek
Tidsskriftsafdelingen

AARHUS KATEDRALSKOLE

Fred er ikke målet

Gymnasiereform, statskolernes overgang til amterne, decentralisering og rammestyning, strukturomlægning, ændrede tjenestetidsaftaler og nu senest en omfattende ændring af den administrative organisation i Århus Amt. Forvaltninger erstattes af driftsområder og fælles stabe. Undervisnings- og kulturforvaltningen opløses og indgår i driftsområdet for uddannelse, beskæftigelse og revalidering med kontorchef Else Ammitzbøll som chef og kontorchef Erik Olesen som souschef.

PC'ere og Word Perfect, GAS og GIA, Symphony og Navigator! Symboler for den computerteknologi, vi i højere og højere grad gøres afhængige af også i skoleverdenen. Den teknologi, som er uafviselig, og som skal gøre det nye muligt, og det nødvendige lettere. En teknologi, som tilbyder sig i fristende forklædninger under hastig udvikling, og som i virkeligheden udgør en udfordring til samtlige aktører i gymnasiets dagligdag, dvs. elever, lærere og administration.

Der sker noget! Hele tiden. Det nyeste og allernyeste afløser det, der for ganske kort tid siden var nyt og ofte skelsættende.

Udfordringer til den enkelte og til den helhed, vi hver især er en del af, opfattes efterhånden som en permanent tilstand. Vi er til stadighed under opbrud mod nye opgaver og mål.

Til alt dette kommer så det amtslige krav til os om at opstille mål for vor sko-

le og handlingsplaner til brug for virkeliggørelsen af de krav, vi stilles overfor af Undervisningsministeriet og den lovgivning, der vedrører gymnasiet.

Kravet til os om opstilling af mål og handlingsplaner kom vel ikke som lyn fra en klar himmel, og dybest set gemmer der sig megen rimelighed i udfordringen. Bredt anlagte initiativer på dette felt hører med i den verden, vi befinder os i, men som det hele blev lagt frem i virkelighedens verden, blev det til kraftanstrengelser, som ikke alle deltog i med lige stor lyst. Opgaven blev dog løst inden for tidsrammen, og nu ligger der så foran os »Målsætninger og handlingsplaner for Aarhus Katedralskole«, dateret 26. februar 1993. Forpligtende for os alle og vel nok vigtigst: et afsæt for den metode, hvorefter udviklingen på skolen fremover vil komme til at ske. Med en meget engageret amtsforvaltning på sidelinjen, som givetvis vil forstå jævnlige spørgsmål, hvordan det nu går? Om mål nås, og handlingsplaner opfyldes. For slet ikke at tale om en amtslig interesse, der naturligt er forbundet med budgetternes overholdelse og en forsvarlig anvendelse af skatteydernes penge.

Om dette talte Else Ammitzbøll meget og meget præcist på det driftsområdeseminar, der i maj måned 1993 blev afholdt for institutionslederne i Silkeborg.

Vi får helt sikkert ikke fred! Dog fred er ej det bedste, men at man noget vil ... !

Henning Spure Nielsen

KAT'ens osse!

Skoleåret 1992-93

Lad os her se bort fra, at ordet KAT hyppigt i tidernes løb er blevet anvendt omskrivende for mindre tiltalende størrelser som djævelen, fanden, satan o.lign.

Hvad det drejer sig om på dette sted er ganske enkelt at markere KAT'en – hvilket vil sige Aarhus Katedralskole – på det verdenskort, der omfatter ungdomsuddannelserne i videste forstand. Uuhøjtideligt? Ja, da – og uden at der kan gøres krav på fuldstændighed. Men hvad står vi for, hvad foretog vi os i det skoleår, der nu står foran sin afslutning?

Tre mål på tre år! Sådan lød udfordringen til os fra amtet. Det amt der ejer os, og som vel i sidste instans har hals- og håndsret over os! Vi tog naturligvis mod udfordringen, og efter megen snak og mange meningsudvekslinger står vi nu i fællesskab bag »Målsætninger og handlingsplaner for Aarhus Katedralskole«, således som de fremsendes officielt og forpligtende i slutningen af februar.

Hvor mange mål har skolen og dens vekslende »indbyggere« mon sat sig gennem de 800 år, den med sikkerhed har eksisteret, når vi når frem til den 10. februar 1995? Umuligt at besvare. Skolens historie kan ikke skrives på den måde. Kilderne er fåmælte og som oftest tavse. Men jubilæet skal fejres, og skrives om de 800 år skal der også. Vi er

i fuld gang med forberedelserne.

18. maj 1993 – i historisk perspektiv! Vil dagen blive husket som danskerne portal til Europa? Et JA – omend beskedent – blev det i hvert fald. Og vi bidrog på skolen til belysning af den baggrund, hvorpå der skulle siges enten til eller fra. Et stort, flot møde i festsalen med udenrigsminister Niels Helveg Pedersen og folketingsmand Kim Behnke fra det NEJ-sigende fremskridtsparti som veloplagte deltagere afvikledes 30. april under stor og aktiv bevågenhed fra først og fremmest elevernes side, men også medierne var på tæerne.

Letland var vel ikke i focus den 30. april. Og alligevel indgik forholdet til nye og nu fritstillede stater i Østeuropa i debatten. Med Letland havde skolen kontakt i efteråret 1992, idet adjunkt Torben Retbøll var på udvekslingsbesøg i Tukums, en mindre provinsby beliggende ikke så langt fra Riga. Kort tid efter besøgte en særdeles sympatisk lettisk kollega, Inara Zlaugotne, os, og vi kunne slutte i denne omgang med som kvittering at sende nogle containere med udrangeret skolemateriel til Inaras skole i Letland. Glæden ved at modtage vores gave var åbenbar, og vi håber også fremover at kunne have kontakt til Letland.

Fra Balticum til Den nære Orient. Den islamiske kulturdag var nu andet og mere end den nære orient. Men havde selvfølgelig meget med denne del af verden at gøre. Et fint arrangement med tilbud til alle lige i starten af

februar måned.

Billedkunstneren Hamid Nouar er fra Marocco; fra en afsides beliggende egn i det nordøstlige på grænsen til Algeriet. Hamid har boet adskillige år i Danmark; nu har han næsten et års beskæftigelse ved Aarhus Katedralskole. Han bistår og inspirerer eleverne i billedkunst og design, og han levendegør sit sprog og en kolonialfransk samfundsopfattelse i fransktimerne. Vi ser frem til, at Hamid efterlader sig et markant kunstnerisk fingeraftryk, som Annette Brix og Steen Bach Christensen i sin tid gjorde det med henholdsvis mosaikker og relieffer.

Hansen Reistrups ugle øverst oppe på Rød Bygning mod Skolebakken – den ugle som en efterårsdag i 1985 faldt ned og blev kørt så eftertrykkeligt over af bilerne – var ikke stor kunst, men et værdigt symbol på rette sted. Rømerfonden har smukt og uden smålighed sat os i stand til at lade uglen genopstå som en fugl Phønix, og med kobbersmedens hjælp håber vi så på inden så længe at have visdommens fugl på plads igen.

Den skabende kunst ytrer sig også på anden vis på skolen og blandt eleverne. Sammen med Sprogcentret/Studieskolen i Mejlgade opførtes med lektor Philip Edmonds som nøglefigur et betagende og varmt spil om os og de fremmede, bygget op over det gamle persiske digt »Fuglenes Konference«, bl.a. med imponerende dragter skabt af adjunkt Kirsten Ol-

sen sammen med skolens designelever. – Med byen Paris som indbygger deltager et sprogligt 1.g-hold med fransk sammen med 3.000 andre folkeskole- og gymnasielever fra det meste af Europa i det gigantiske spil »destination demain«, hvormed projektet »entrez dans la legende« i juni måned bringes til afslutning i Palais omnisports de Paris-Bercy. – Og så var 3.g'erne – traditionen tro – mod skoleårets slutning på scenen med en revy, som var underholdende uden at flytte kunstneriske hegnspæle.

Dronningeballet den 16. april var flot og anderledes derved, at 3.g-forældrene var indbudt. Et forsøg med langt tilløb og båret frem af nervøse sjæle. Men det gik – og vistnok fint endda. Fstedeltagerne tilsluttede sig rektors forslag om at afsende en fødselsdagslykønskning til Hendes Majestæt.

Hvortil endelig kommer det mere prosaiske, men bestemt ikke mindre vigtige. Synsvinklen kan anlægges forskelligt. EWE-udvekslingen med Beverley i England forløb særdeles tilfredsstillende, og pilotprojektet vil givetvis blive fulgt op med en ny engelsk partner. Idrætsskollegernes aktivitetsdag i efteråret var påny en »træffer« for de fleste. Adjunkt Hans-Jørgen Søgaard Hansen og erhvervsøkonomi søgte med held nye veje ved med fremmed deltagelse at inddrage et computerstyret virksomhedsspil i undervisningen, og rejseaktiviteter rettet mod en række euro-

pæiske lande – og vice versa – blev opretholdt. Dog med et beklageligt forbehold for Bulgariens vedkommende; valutaproblemer i Bulgarien og manglende imødekomthed fra EF's side har betydet, at udvekslingen med det klassiske gymnasium i Sofia indtil videre har måttet stilles i bero. Den mere musealt betonedede del af skolens gamle bibliotek er efter aftale med Handelshøjskole og Universitet ved at blive placeret som deposita på forskellige videnskabelige institutter, og eftermiddagsrengøringen vil efter ønske fra mange sider fra det nye skoleårs start i august

1993 blive erstattet af rengøring om morgenen. Hvorefter der kan rundes af med en kort, men glædelig bemærkning om, at elevsøgningen i år var let stigende, og en konstatering af at der fortsat vil blive undervist i græsk og latin på højt niveau.

Sådan gik så det første år uden HF. Uden nogensomhelst om den almindelige undervisning og uden et eneste ord om elevråd, pædagogisk råd og bestyrelse, som hver især i høj grad bidrog til at gøre skoleåret 1992/93 til et godt år.

hsn

Personalialia

Ved dimissionen 1992 tog vi afsked med adjunkt Bente Gaarsdal efter 4 års ansættelse med undervisning i biologi. Samtidig tog vi også afsked med alle skolens årsvikarer; adjunkt Svend Møller efter 3 års ansættelse, adjunkt Jonna Fransgård, adjunkt Jørn Laursen, adjunkt Gitta Birkefeldt Møller og adjunkt Kirsten Wolthers alle efter 2 års ansættelse samt adjunkt Charlotte Freundt og adjunkt Hans Henning Work efter 1 års ansættelse. Alle som følge af nedgangen i klassetallet fra 29 til 27, idet 4 2.HF og 7 3.g klasser blev erstattet af 9 1.g klasser på grund af afslutningen af HF-undervisningen ved skolen.

I efteråret 1992 har lektor Finn Jorsal haft orlov fra skolen for at skrive bog om Hartvig Frisch, stud. mag

Ninna Bendix har vikarieret for Finn Jorsal. Lektor Lasse Gregersen har fortsat haft orlov på grund af ansættelse ved Europaskolen i Bruxelles. Lektor Jørgen Grønbek Nielsen og adjunkt Birger Wedendal har fortsat henholdsvis været ansat i kombineret stilling med ansættelse hos Orfeus og haft orlov fra skolen.

Skolen har også i dette skoleår haft stor glæde af Preben Hermansen, Jan G. Bukdal, Richard H. Hansen, Ismail I. Alaoui og Willy Vester, som har været ansat i beskæftigelsesjob med forskellige arbejdsområder.

Årets lærerkandidater var i efteråret -92: Helle Dastrand (da), Jørgen Grejs (it), Bente Madsen (dl) efterår 92/forår93 Finn Høghøj (fi, gr, ol) Lise Thorup Lauridsen (sp, en) Jan Hupfeldt Nielsen (it, da)

Far vel - og tak!

Overskriftens ord kan betones og udtrykkes på en måde, som giver dem en definitiv og negativ klang. Her skal ordene - hver for sig - tages på deres pålydende.

Fire gode og veltjente kolleger forlader med dette skoleårs afslutning Aarhus Katedralskole.

Af de fire er *Finn Stein Larsen* ældst i gårde. Ansat i 1958 med dansk og oldtidskundskab som fag efter praktisk pædagogikum i det foregående år hos Jeppesen, Mondrup og Frida Madsen. Danske gymnasiers lærerfaggrupper i dansk markerer sig ofte, og med bl.a. Stein i gruppen blev det også gennem de mange år tilfældet på Aarhus Katedralskole. Selvfølgelig har Stein med alt det, han står for, tilført skolen noget ganske særligt, og det vil mange vide at sige ham tak for.

Basen for *Edith Klänings* aktivitetsområde på skolen gennem 30 år har til stadighed været naturhistorie – eller (som det senere skulle komme til at hedde) biologi. Herfra har Edith stilfærdigt, men bestemt givet sine besyv med, og igennem de mange år siden 1963, da hun begyndte et skoleliv her, har Edith taget sin tårn i det arbejde, der ligger uden for fag og skemalagte timer.

Da *Kaj Erik Rasmussen* ved skoleårets start i 1971 tiltrådte stillingen som pedel ved skolen, afløste han

sin svigerfar, Otto Olsen, som gennem 41 år havde været i skolens tjeneste. Det blev ligesom »i familien«, og Kajs kone, Inger, kom da også til helt naturligt i en årrække at bistå sin mand i jobbet på en god måde. Opgaven som pedel på en stor skole, som så ovenikøbet er beliggende lige »midt i det hele«, er ikke let. Og bopælspligten kunne virke tyngende. Alligevel har Kaj Rasmussen gennem de mere end 20 år været med til at tegne skolens billede udadtil og har dermed været med til på sin sædvanligvis stilfærdige og venligt imødekommende facon at befæste det gode omdømme, som traditionelt har omgivet skolen.

Finn Jorsal er yngre, og hans situation er anderledes. Han lader sig ikke som Finn Stein Larsen, Edith Kläning og Kaj Rasmussen pensionere. I hvert fald ikke nu, og når det nu netop drejer sig om Finn, kunne man spørge: nogensinde? I Viborg Amt har man fået øje på denne moderne klassiker, der har mange jern i ilden og altid fart på, – og blandt mange andre er han blevet valgt til at skulle være ny rektor ved Thisted Gymnasium og HF-kursus. Aarhus Katedralskole mister en inspirerende lærer i græsk, latin og oldtidskundskab, men vi ønsker hjertelig tillykke.

hsn

Kalender

August

- 10. Skolestart
- 13. Fotografering 1.g
- 14. Fotografering 2.g og 3.g
- 17. Sikkerhedsudvalgsmøde
- 18. Fællestime 1.g John Mogensen
- 19. Fællestime 1.g orientering om elevforeninger
- 21. Introduktionsfest
- 27. Møde Pædagogisk Råd
- 28. Fredagscafé
- 31. Forældrearrangement 1.g sproglig

September

- 2. Pædagogisk aften
- 4. Lærerfotografering
- 8. Forældrearrangement 1.g matematisk
- 15. Valgorienteringsmøde bestyrelse
- 16. Lærerforsamling nye elever
- 18. Idrætsdag, fest
- 23. Møde Pædagogisk Råd
- 25. Fredagscafé

Oktober

- 5. Rejseuge
- 14. Efterårsferie
- 26. Fællestime Jakob Holdt
- 27. Samarbejdsudvalgsmøde Bestyrelsesmøde
- 29. Pædagogisk aften
- 30. Fredagscafé

November

- 2. Sikkerhedsudvalgsmøde
- 3. Kontaktskolemøde
- 5. Operation Afrika
- 6. Kollegafest
- 13. Heimdal fest
- 17. Større skriftlige opgave 3.g fagvalg
Møde pædagogisk råd

- 20. Karakterer 3.g
- 24. Større skriftlige opgave 3.g emnevalg
- 25. Karakterer 2.g
- 26. Lærerforsamling 3.g
- 27. Fredagscafé
- 30. Karakterer 1.g

December

- 1. Lærerforsamling 2.g
- 3. Lærerforsamling 1.g
- 6. Juletræsfest
- 11. Julebazar
- 15. Heimdal aften teatersport
- 17. Bestyrelsesmøde
- 18. Fredagscafé
- 21. Gamle elevers fest
- 23. Juleafslutning
- 24. Juleferie

Januar

- 12. Forældremøde 1.a
- 13. Forældremøde 1.b
- 14. Forældremøde 1.c
- 18. Forældremøde 1.d
- 19. Fællestime skriveproces 1.g
Større skriftlige opgave 3.g
Forældremøde 1.u
- 20. Fællestime Islam
Forældremøde 1.w
- 25. Møde Pædagogisk Råd
- 27. Forældremøde 1.x
- 28. Forældremøde 1.y
- 29. Fredagscafé

Februar

- 1. Forældremøde 1.z
- 2. Temadag Islam
Bestyrelsesmøde
- 4. Valgfagsorientering 1.g
- 8. Orienteringsmøde nye elever
- 9. Valgfagsorientering 2.g
- 10. Valgfagsorientering 1.g forældre
- 11. Studieorientering 2.g og 3.g

- 17. Vinterferie
- 23. Møde Pædagogisk Råd
- 24. Karakterer 3.g
- 26. Karneval

Marts

- 1. Lærerforsamling 3.g
Heimdal aften højreekstremisme
- 2. Bestyrelsesmøde
- 3. Konsultation 2.g og 3.g
- 4. Terminsprøve 1.gm
- 5. Terminsprøve 2.gs
Karakterer 1.g
- 9. Heimdal aften Jugoslavien
- 10. Lærerforsamling 1.g
Besøg fra Vicenza
- 11. Pædagogisk aften udveksling
- 12. Karakterer 2.g
- 16. Møde Pædagogisk Råd
- 18. Erhvervsdag
- 17. Lærerforsamling 2.g
- 22. Rejseuge start
Terminsprøveuge 3.g
- 26. Fredagscafé
Besøg fra Reggio Emilia
- 28. Besøg fra Pont a Mousson
- 30. Heimdal aften med Kresten Bjørnkær

April

- 7. Påskeferie
- 16. Dronningebal
- 21. Møde Pædagogisk Råd
- 22. Bestyrelsesmøde
- 27. Årskarakterer 3.g
- 29. Lærerforsamling 3.g
- 30. Fællestime om EF
Fredagscafé

Maj

- 6. Sidste skoledag 3.g
- 5. Skriftlig eksamen 2.gs
- 6. Sidste skoledag 3.g
Samarbejdsudvalgsmøde

- 10. Sikkerhedsudvalgsmøde
- 10.-18. Skriftlig eksamen 3.g
- 12. Sidsteskoledag 1.g
- 12.-19. Danskopgave 1.g
- 19. Sidste skoledag 2.gm
- 21. Sidste skoledag 2.gs
Skriftlig eksamen 2.gm
- 24. Start mundtlig studentereksamen

Juni

- 10. Møde pædagogisk råd
- 16. Sidste eksamensdag
Møde Pædagogisk Råd
- 17. Optagelsesprøver
Lærerforsamling
- 18. Dimission

Slangetæmmere?
Biologi-ekskursion til bl.a. Ålborg ZOO

Studierejser og ekskursioner

1992

- 20.08-21.08 3mBI Femmøller (EK)
14.09-19.09 1gtyF Menden (ML,IB)
20.09-22.09 3gld Sverige (JS, NI)
23.09-25.09 2gld Mols (KP)
28.09-09.10 2uz Beverly EWE (MH)
03.10-10.10 3czIT Reggio Emilia (FF, AF)
04.10-10.10 3sEN/2 Cheltenham (ED, BK)
04.10-09.10 3gTY Wien (JØ, EH)
04.10-10.10 3gFR Frankrig (BE, LA)

1993

- 27.02-29.02 3sLA/GR København (NB)
03.03-05.03 3msSA København (BF, HS, KM)
08.03-09.03 2mKE, 2m3mKe, 2x Halland (EJ, VS, TH)
19.03-26.03 2e, 2x Firenze (HA, RE, TR, OC)
20.03-26.03 2u Paris (FP, BD)
20.03-26.03 2w St. Petersborg (JS, PS)
20.03-26.03 2c Grækenland (SK, SL)
20.03-27.03 2a London (JA, NI)
20.03-27.03 2z Berlin Prag (EH, KP)
20.03-29.03 2y England (MB, BC)
14.04 2u, 2z Vadehavet (EJ)

»Ude godt, men hjemme bedst« – Charlotte Pedersen, Lene Baktoft, Mette D. Larsen og Tue Askaas fremragende fotografi fra Rød bygning.

Personale

Johs. Andersen
adj. en, id

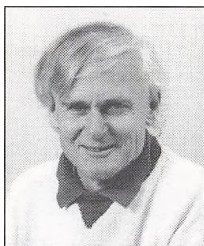
Lizzie Andersen
lkt. en, fr, stv

Inga Basten
lkt. ty, sp

Anna Gr. Bech
lkt. da, fr

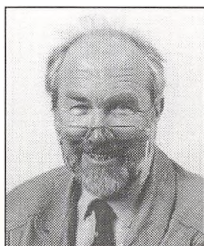
J. Bender studielkt.
hi, ol, bk, id

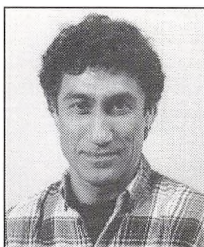
Anders Bollerup
lkt. da

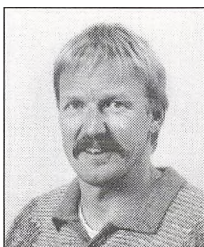
Dorte Bollerup
lkt. en, id

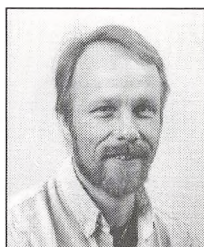
Poul Bøje
lkt. ma

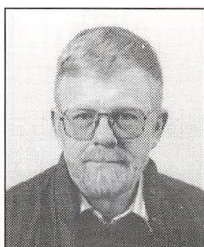
Mogens Bøtcher
lkt. en, da

Jens Behrend Chr.
lkt. hi, id

Johnny Odgaard Chr.
adj. fy, ma, na, datavejl

Knud Haaning Chr.
lkt. ge

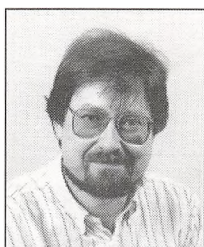
Oskar Christensen
lkt. fy, ma, na

Peder Dalby
adj. fy, ma, na

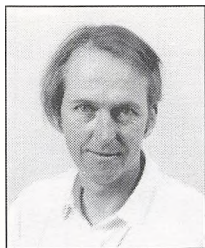
Jørgen Dyreborg
adj. da, id

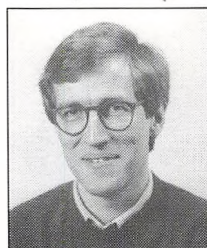
Philip Edmonds
lkt. en, fr, dr

Karen Engholm
adj. sp, en

Flemming Forsberg
lkt. it, fr, ol

Arne Frier
lkt. fy, ma, insp

Ivar Gjørup
lkt. la, gr, ol

Bernhard Hagen
adj. it, hi

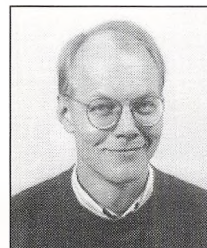
Hans-J. Søgaard
adj. sa, ge, eø

Helga Møller H.
lkt. en, insp

Jørn Ørum Hansen
lkt. da, ty

Poul Lindhard H.
lkt. bi, stv

Ebba Harsaae
lkt. ty, stv

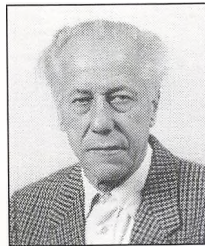
Lisbeth Iversen
lkt. ty, re

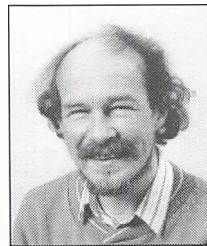
Marianne Ladegaard
lkt. ty, bk

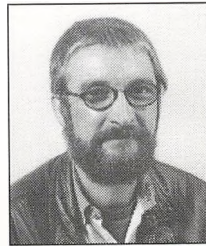
Ellen Jessen
adj. en, id

Erik Johannesen
studielkt. geo

Ove Johansen
lkt. hi, sa

Finn Jorsal
lkt. la, gr, ol

Susanne Kall
lkt. da, hi

Helle Kjær
lkt. da

Edith Klåning
lkt. bi

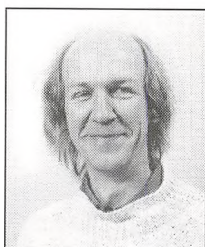
Birgitte Knuhtsen
lkt. ty, en

Erik Kristensen
adj. ma, fy, na

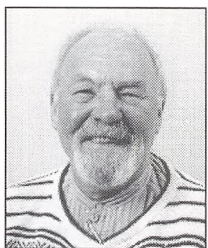
Irene Kristensen
lkt. ma, na

Poul Roed Kristensen
adj. ma, fy, na

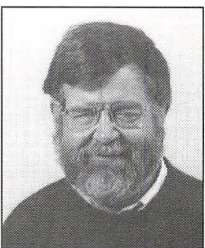
Sine Dalsgaard Krist.
adj. da, re

Finn Stein Larsen
studielkt. da, ol

Birthe Lorentzen
adj. en, mu, bk

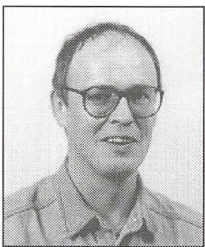
Finn Mogensen
lkt. bi, datavejl

John Mogensen
lkt. da, ol, fi

Käthe Münster
lkt. mu, ty

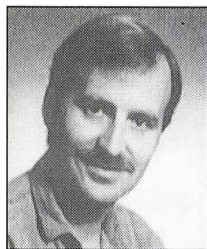
Anders Ole Nielsen
lkt. ma, fy, na

Hanne Nielsen
adj. ty, id

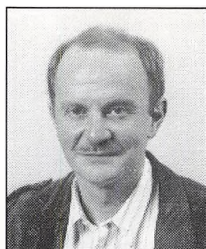
H. Spure Nielsen
rektor, hi

Jørgen Grønbek N.
lkt. dl, fy, ma

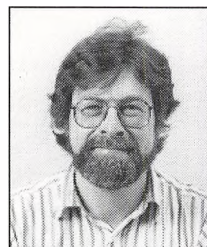
Søs Nørgaard
adj. fr, id, stv

Bj. Falch Olesen
lkt. sa, hi, bibl.

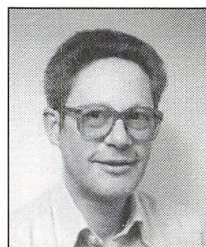
Kirsten Olsen
adj. fr, bk

Henrik Parbo
fagkons. ke, fy

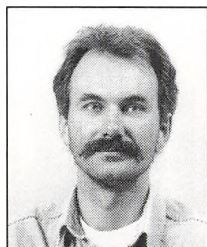
Frits Pedersen
lkt. fr, bk

Henning Damsgaard P.
lkt. hi, re, stv

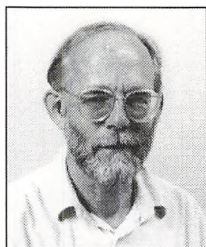
Niels-Henrik Pedersen
adj. fy, ma, na

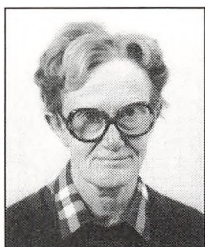
Poul Stenhøj Pedersen
adj. ma, re

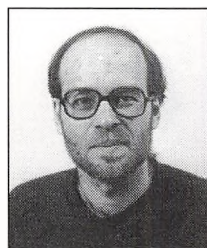
Kirsten Poulsen
adj. da, id

Niels H. Poulsen
lkt. mu

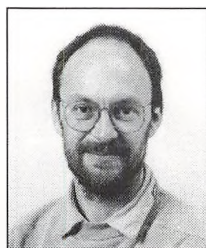
Mette Primdahl
lkt. ma

Torben Retbøll
lkt. hi, la

Troels Rønsholdt
lkt. hi, re

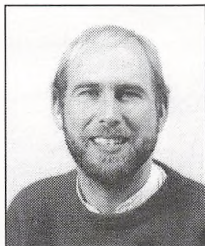
Jens Fr. Schjødt
adj. mu, da

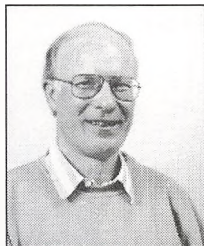
Gerda Schjørring
lkt. mu, la

Ingegerd Slottved
lkt. en, mu

Jan Kahr Sørensen
adj. hi, id

Jens Vågholt Sørensen.
lkt. ke, fy, ma, na

Johnny Sørensen
lkt. da, hi, AV, boginsp

Poul Thulstrup
lkt. ke, fy, na

Peter Thyssen
lkt. bi, id

Karen Vibe-Pedersen
adj. bi, fy, na, ke

Karen Zink
adj. en, id

Hanne Kjærtinge
sekr. eksp./rektor

Solveig Kristensen
sekr. elevsager

Laila Møldrup
regnskabsfører

Karen Olsen
sekr. elevsager

Kaj Rasmussen
pedel

Preben Poulsen
pedelmedhj.

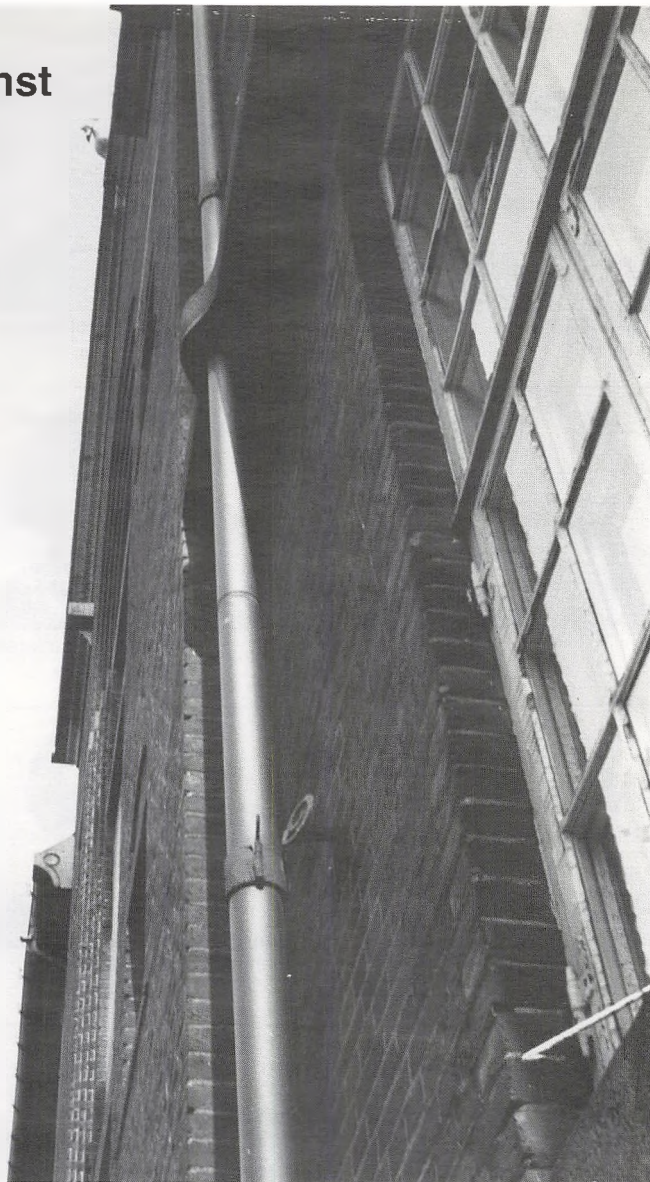

Inger Langberg
kantinebest.

Hanne Villadsen
kantinemedhj.

Billedkunst – fotokunst

Skolen i et nyt perspektiv – i en ny »beskæring« – var et af målene for en opgave i billedkunst. En gruppe bestående af Mette D. Larsen, Charlotte Pedersen, Lene Baktøft og Tue Askaa kom med dette originale bidrag, der viser, at fotokunst er et spændende medie. – Det blev til en hel serie af smukt komponerede billeder, som har været udstillet på skolen. Årsskriftet har fået lov til at bringe tre af billederne. (s. 8, 14 og 24).

Kære HF'ere, kære studenter!

Omstændighedene ville, at det blev min opgave at holde den tale, udtrykke de ord, hvormed I nu skal dimitteres fra Aarhus Katedralskole, med Højere Forberedelses- og studentereksamen. I skal vide, at jeg har glædet mig til dette øjeblik, – for mig vil I, den 795'styvende årgang, altid være noget særligt.

Om lidt skal vi synge Thorkild Bjørnvigs dimissionssang. I den står der: *»Farvel til gården, de grønne linde, nu er det andetsteds livet sker«*.

Det er sikkert svært for jer at forstå, at der allerede er gået 2 eller 3 år, siden I første gang gik gennem porten for at begynde her. Prøv at tænke tilbage og huske, hvor usikre, måske ligefrem nervøse, søgende langs muren efter et holdepunkt – et skilt med den klasse, I søgte, – ny spænding: hvem bliver mine klassekammerater, lærere? Og nu sidder I her, sikre, kender alt, hver en krog i Rød, Hvid, Gul og Ny bygning, traditionerne, lærerne.

I er »udlærte« her på stedet, og jeg vil håbe, at I alle kan se tilbage med gode minder på en skolegang, hvor I fik mulighed for kritisk at tilegne jer kundskaber i den vifte af fag, som har givet jer et bredt fagligt fundament, suppleret med fællesoplevelser som for eksempel studierejser, temadage, fællestimer, alt det, der i et samspil med undervisningen efter min bedste

overbevisning gør HF- og gymnasieuddannelsen til det bedste tilbud til unge i dag.

De næste linier i Bjørnvigs sang lyder: *»Farvel til ham og farvel til hende, vi ses igen – og hvem ved, ikke mer.«*

Snart er I spredt for alle vinde, det trods alt trygge skoleliv er slut, og mange vil, håber jeg, have knyttet venskaber for livet. Men I skal vide, at dette farvel jo også er et goddag til noget nyt, spændende og udfordrende, som I i begyndelsen vil stå lige så usikre overfor, som I gjorde over for dette sted for kort tid siden. Ha' derfor fuld fortrøstning til at I kan klare alt det nye og anderledes, som I møder, hvad enten det er i uddannelse, et job eller på rejse i den store verden.

For skolen er dette farvel i år noget helt særligt, det er sidste HF-årgang, der nu forlader skolen. Vi har haft HF i 18 år, det bliver ikke den samme skole efter sommerferien, et særligt præg er borte, vi vil savne den nuance, I gav skolen. På den anden side er jeg sikker på, at den politiske beslutning om at gøre os til gymnasium uden HF, betyder at den enkelte gymnasie/HF elev i Århus amt får bedre muligheder for at få ønsker til valgfag imødekommet. Så vi må altså i fremtiden se Aarhus Katedralskole som et gymnasium i centrum med et bredt fagudbud.

»For bagved murene larmer tiden, os venter fare, forvandling, brud, men også eventyr, skærpet viden«, sådan står der i mit sidste Bjørnvig-citat.

Katedralskolen har ligget fast i tiden, snart 800 år mellem domkirke og havn, men murene er åbne, tiden larmer også her, den teknologiske udvikling gør tid og afstande kortere. Det er kun 35 år siden, den første sputnik blev sendt op, – I kan se den på Svend Engelunds billede i festsalen, som han netop malede i 1957, og senere fulgte raketter, mikroelektronik, satellitter og dermed grundlaget for eksplosionen på massekommunikationsområdet.

Informationsniveauet gør, at ingen stat længere kan isolere sine borgere. Dette har været med til at starte brud og forandring i Sovjet og Østeuropa, – og hvordan vil det nye Europa kort komme til at se ud? Hvordan løses de store problemer?

Villy Sørensen udtalte i Politiken i søndags: »Man skal passe på, at man som ældre menneske ikke får den fornemmelse, at »det er efter min tid«. For unge mennesker har sommetider den modsatte følelse: at det er ikke vores ansvar! Fordi de i naturlig selvopholdelsesdrift snarere vil se bort fra problemernes alvor end de vil tage dem på sig og lide under dem. Hele udviklingen er karakteriseret ved »vi kan alligevel ikke gøre noget«.

Jeg håber I vil tage udfordringen op og være med til at løfte byrden, med baggrund i den viden og de erfaringer, som skolen nu sender jer ud med. I rejser nu herfra – jeg håber og tror, at I vil gøre det kvalificeret og ansvarsbevidst, både i den fysiske rejse

ud i den store verden og på den rejse I gør med jer selv, som livet jo er. For eventyret er der stadig, som det var for 500 år siden, da Christoffer Columbus sejlede ud. Verden er blevet mindre siden da, men ikke mindre rig på oplevelser og udfordringer, når man bevæger sig ud i den, og – som H.C. Andersen skrev – »at rejse er at leve«!

Nu vil jeg slutte med at ønske jer al mulig lykke på rejsen og sige jer tak for den tid, I var med til at præge skolen, – og herefter er det mig en stor glæde højtideligt at dimittere jer som HF'ere og studenter fra Aarhus Katedralskole årgang 1992.

Hjertelig tillykke med en veloverstået eksamen og de bedste ønsker for fremtiden.

19. juni 1992, Arne Frier

»Farvel til ham og farvel til hende, vi ses igen ...«

Håbefulde 2.g-ere drømmer om at springe ud som studenter.

Et vemodigt farvel til vores sidste HF-årgang

Dimittender 1992

HF'ere

2. n

Bagger, Camilla
Beier, Anna Sofie Vesterhoven
Bjørnkjær, Jens
Brølling, Henrik Boes
Ceylan, Kenan
Christensen, Jens Mika Knud Barlach
Christiansen, Dorte
Dankiewicz, Anna
Ellehave, Anja Vibeke
Eskildsen, Jacob Bækgaard
Friis, Jens Christian Jensen
Kruse, Anniezette
Madsen, Mads
Munk, Marianne Elmose
Pedersen, Sally Bording
Pedersen, Sandy Bording
Poulsen, Søren Hyldgård
Rasmussen, Christina
Rasmussen, Kirsten
Rasmussen, Mie
Stephensen, Line Kjær
Vigh, Glennie Nyborg

2. p

Andersen, Anette Møller
Andersen, Claus Elholm
Andersen, Jesper Hellvik
Bertelsen, Louise
Brandt, Lone
Christensen, Bolette
Emmrichsen, Jan
Hansen, Christian Frands
Hansen, Ole Leth
Jacobsen, Rene Briak
Jensen, Pernille Skriver
Jordahn, Trine
Jørgensen, Anne Mette Gajda
Jørgensen, Jeppe Frank
Jørgensen, Nikoline Gry
Jørgensen, Tine Østergaard
Lindberg, Michael

Mortensen, Maj-Britt Kjærgaard
Munk, Trine
Nadin, Alberto Kempel
Nielsen, Henriette Bæksgaard Priess
Nielsen, Mette Schou
Pedersen, Rikke
Rostgaard, Kirsten
Sandberg, Betina
Skov, Signe Tokenhøj
Stentoft, Lene

2. q

Andersen, Vibeke
Christensen, Brit
Eriksen, Susanne Lenz
Hydahl, Martin
Jakobsen, Martin Skov
Jensen, Lisbeth Yvonne Juul
Kjær, Jeanette
Møllerup, Rose-Marie
Nielsen, Annette Køhler
Nielsen, Niels Zacher
Pedersen, Ingrid Thiel
Pedersen, Jesper Lennart
Pedersen, Klaus Lennart Bjerg
Pedersen, Majbritt Mørk
Poulsen, Betina Nørgaard
Steffensen, Lise Haahr
Thomsen, Kim
Thomsen, Lars
Thomsen, Trine

2. r

Ebbesen, Isabel Margrethe
Gundersen, Mads
Hansen, Anja Damsgaard
Hansen, Michael Barsøe
Jensen, Marianne Oxholm
Johansen, Rosa Tolstrup
Ladefoged, Pia
Larsen, Anne Kirk
Larsen, Jeanette Henriksen
Lund, Michael
Madsen, Mikael Arent
Olesen, Joan
Pedersen, Thomas Nørgaard

Schulze, Morten
Toft, Gunnar
Vandkrog, Glenn
Vissing, Elin Søndergaard
Winther, Palle Poulsen
Ejerskov, Ethelberg Signe

Studenter

3. a

Andersen, Stine Kerzel
Andersen, Trine Marie
Bang, Charlotte
Benjaminsen, Lone
Bloch, Carina
Bogantes, Jacob Victor Bøndergaard
Christensen, Vibeke
Damsgaard-Madsen, Christian
Frost, Rikke
Holmskov, Lotte
Høstrup, Pernille
Jensen, Morten Nyrup
Jonsson, Eva
Jørgensen, Gitte Lykke
Klug, Britt-Marie
Kristensen, Sanne Sølling
Kullberg, Maj
Kure, Ulrika Caroline
Lundby, Iben Vinther
Mortensen, Camilla
Mosekilde, Rune Leifson
Outzen, Cecilie Mose
Schaldemose, Mette Kjær
Sørensen, Pia Juul
Sørensen, Susanne Fischer
Thestrup-Pedersen, Louise
Worm, Karen Kiander

3. b

Baggersgaard, Claus
Borch, Kaspar Ditlev
Chadha, Sara Kaur
Al-Halabi, Bethina Lundberg
Hansen, Ida Marie
Harsberg, Agnete
Himmer, Steen
Jacobsen, Marianne

Kristensen, Hanne
Kristoffersen, Stinne H.
Kruse, Annemette Borreschmidt
Lauridsen, Sonja Richter
Madsen, Lisa Marie Kjær
Müllertz, Sarah Emilie
Nielsen, Liselotte Kirkelund
Olesen, Jeanette Gytz
Pedersen, Anne Mette Frydenlun
Perelman, Louise Monika
Rantala, Rikke Elisabeth
Simonsen, Anne-Marie
Søgård, Thomas
Sørensen, Bente
Thostrup, Randi Wamberg
Wegner, Mette
Wenzelsen, Hans Christian
Winterberg, Gunna

3. c

Andersen, Anna Lene
Andersen, Ida Damgaard
Andersen, Malene Gulstad
Andersen, Peter Bur
Broe, Peter Skøttrup
Christensen, Lene Kvist
Christensen, Malene Moe
Dybkjær, Lise Nathalie
Foss, Rosemarie Elisabeth
Gaardmand, Ane
Gustavsen, Hanne Holmelund
Halsboe-Larsen, Helle
Helleland, Einar Pihl
Jensen, Anna Marie Birk
Jokinen, Olli Heikki
Kahr, Lena
Kristensen, Marianne Haderup
Kristensen, Tonie Holmberg
Larsen, Kristina Hede
Liendgaard, Hanne Zeidler Holm
Linneberg, Majbritt
Pedersen, Karen Eske
Rydberg, Pernille Hviid
Skau-Andersen, Anja
Sørensen, Anne-Sophie Skeem
Sørensen, Merete Elisabeth
Vølcker, Axel
Østergaard, Sanne

3. u

Baandrup, Jeppe
Bæk, Tomas
Christensen, Thorbjørn Tau
Christiansen, Bettina Møller
Darling, Rasmus Lyngholm
Gammelgaard, Jens Frederik
Graugaard, Claus Hey
Hansen, Casper Tind
Hansen, Jakob Veje
Heilbuth, Michael William
Hjelm, Lars
Hjortshøj, Tilde Pihlkjær
Hoffmann, Torsten Rolf
Iversen, Kim Haupt
Jensen, Tanja Gro
Jørgensen, Nicolai Gunni
Laursen, Louise Vagner
Mathiasen, Rene
Mikkelsen, Miguel Romero
Niemeir, Karsten Tarnow
Overgaard, Søren
Pedersen, Lene Harboe
Skovenborg, Anne Katrine
Smith, Stefan Bo
Spliid, Kåre

3. x

Andersen, Henrik Waldemar Buch
Andresen, Ann Frank
Bak, Susanne Kassia
Brandsborg, Birgitte
Daugbjerg, Mads
Elmstrøm, Gert Brian
Hansen, Charlotte
Kristensen, Karsten
Nielsen, Mariann Gersdorff Thideman
Nielsen, Søren Sloth
Nørregaard, Jeppe
Pedersen, Christian Grejs
Rasmussen, Henrik Lund
Rasmussen, Morten Koefoed
Rodler, Flemming Friche
Rodler, Peter Friche
Storm, Jørgen Nicolai
Søndergaard, Ann-Louise V.
Thomassen, Peter
Thomsen, Annette Kraglund

Tolderlund, Birgitte
Voldby, Marie

3. y

Adoifsen, Niels Nørrelykke
Andreasen, Søren Peter
Beck-Nielsen, Mette
Birk, Kirstine Houmøller
Buch-Jepsen, Niels
Hansen, Martin Askov
Hansen, Njal Elsborg
Hinsby, Anders Mørkeberg
Holm-Pedersen, Malin
Hundtofte, Niels B.
Iversen, Dennis Bæk
Jacobsen, Thomas Engholm
Jakobsen, Steen
Kristensen, Marlene Kræmmer
Lindstrøm, Hanne
Nielsen, Mirjam Thidemann
Ostenfeld, Peter
Schnejder, Anne-Grethe Houlberg
Seelen, Lars von
Stephensen, Johannes Hamilton
Sørensen, Signe
Thestrup, Christian
Thomsen, Rikke Hurup
Vogt, Marianne

3. z

Andreasen, Anne Sofie
Brun, Anders
Christensen, Sune Norup
Hansen, Mikkel Rønnow
Jensen, Anja Lærke
Jensen, Georg Kim
Jensen, Ole Pannerup
Laursen, Stig Lykke
Meiner, Uffe
Nielsen, Marianne Vesterbæk
Poulsen, Jette Hvidberg
Søndergaard, Agnete Degn
Thygesen, Helle Roshini
Yding, Birgitte Bomholt

»Den ved bedst hvor skolen trykker ...«

Claus Elholms tale ved dimissionen på vegne af sidste HF-årgang

»Hvo intet vover, intet vinder« siger et gammelt ordsprog. Søren Kierkegaard sagde det lidt anderledes: »At vove er at miste fodfæstet for en stund, – ikke at vove er at miste livet for altid«.

Her sidder vi så som vindere på den ene eller anden måde, og de fleste af os har aft og til mistet fodfæstet.

En anden talemåde siger – sådan cirka: *»Den ved bedst, hvor skolen trykker, som har gået på den«*. Og det ved vi. Vi ved, at skolen er mere nuanceret end de myter og rygter, man hører ude i byen. Myten siger, at Katedralskolen er »Den sorte skole«, og lærerkollegiet indbefatter gamle forstokkede undervisere, som har plaget både Ole Rømer og Grundtvig, og at eleverne er en flok selvoptagede stræbere.

Men vi ved, at det er usandt.

For hvordan kan man kalde Katedralen »Den sorte skole«, når vi både har hvid bygning, gul bygning, rød bygning og sågar ny bygning. Vi ved også, at lærerne – med naturlige undtagelser – er en flok gamle 68'ere, der alle tror, at de er 25 år gamle. Vi ved også, at fraværspcenter, karaktergennemsnit og dumpeprocenter ligner andre skolers til forveksling.

Og den ved bedst, hvor skolen trykker, som har gået på den.

Men myterne findes også på selve skolen, hvor de to racer – HF'erne og gymnasieeleverne – hver har deres forvrængede billede af hinanden. HF'erne mener, at gymnasieeleverne lever i en beskyttet kuvøsetilværelse og kalder hele bundtet »sutter«. De mener, at gymnasieeleverne aldrig er kommet over det orale stadium, og at de lever en symbiotisk tilværelse. De kalder gymnasiasterne højreorienterede og flittige stræbere.

Men gymnasieeleverne elsker også at hade HF'erne. De tror, at HF'erne er en flok røde terrorister, der alle er gift og har børn og aldrig har gjort dagens gode gerning. De mener, at de er en gang flippere med hår på brystet.

Men også her er virkelighedsbilledet mere nuanceret. Dette ses bl.a. i skolens sociale liv. Til festerne, til Fredags-caféerne, til temadage og i foreningerne AKI, U-gruppen og Heimdal er både HF'ere og gymnasieelever sammen om et eller andet, og alle de mytologiske forestillinger er glemt. I år kunne dette bl.a. ses i musicalen »Hair«, hvor den 26-årige HF'er arbejdede sammen med den 16-årige 1.g.'er som den naturligste ting i verden.

Så den ved bedst, hvor skolen trykker, som har gået på den.

Vi kender alle den euforiske beru-

»Den ved bedst, hvor skolen trykker . . .«

selse det er at gå ud af porten på en solskinsdag og virkelig føle, at vi har lært noget. En af de dage, hvor man fandt ud af, hvad Freud mente med den ødipale konflikt. Hvordan Nietzsche slog Gud ihjel, mens Darwin legede med sine evolutionsteorier, og Michael Strunge talte om sin »no-future-generation«. At rentesregning kan bruges til at udregne Dankortets overtræk, og at kvintcirklen ikke har det fjerneste at gøre med geometri.

OK, disse dage var sjældne, og ofte sad Karl Marx og kunne ikke få sit classesystem ført up-to-date, – Kierkegaard funderede over, hvad det vil sige at være eksistentialismens op-

hav, og Freud kunne ikke engang analysere sine egne drømme. Men alligevel var det gode dage. Dage hvor skolen hverken var sort eller hvid, men nærmest nuanceret grålig.

Joh, den ved bedst, hvor skolen trykker, som har gået på den.

Den russiske psykolog Pavlov udviklede en teori om det, han kalder stimulus-respons. Han ringede med en klokke, hver gang han gav sin hund et stykke kød. Og til sidst begyndte hunden at savle, bare den hørte Pavlov ringe med klokken.

Det samme gør sig gældende på Katedralen. Hver gang klokken ringer, rejser 700 elever sig og begiver sig savlende op til kantinen. Og når klokken ringer igen, forsvinder de lige så hurtigt ind til endnu en time for at hylde »det levende ord«, som Grundtvig dengang mente, at »den sorte skole« manglede.

Den ved bedst, hvor skolen trykker, som har gået på den.

Man siger om dem, der ikke er alt for kvikke, at »de skal have skolepengene tilbage«. Men i disse Bertel Haarderske tider, er denne talemåde ligefrem blevet en realitet. For det paradoksale er, at alle afgangselever modtager 300 kr, som de engang betalte i depositum. Om dette er et fingerpeg om, at vi intet har lært – og derfor skal »ha' skolepengene tilbage«, kan man tolke, som man vil.

Vi har »fået skole« for 300 kr, siger realiteten, men det er ingen myte, at disse skallede hundredkronesedler i sig selv intet siger om, hvad vi har

fået ud af at gå her. Hvis jeg havde råd, skulle mine 300 kr gå til et »Claus Elholm-legat«, hvor skolens flittigste elev hvert år i de næste hundrede skulle have 3 kr. For det er jo tanken der tæller!

Og den ved bedst, hvor skolen trykker, som har gået på den.

Der står skrevet, at »de sidste skal blive de første«. Men på Aarhus Katedralskole bliver de sidste rent fak-

tisk de sidste. For vi er de uigenkaldeligt sidste HF'ere. En uddøende race – i hvert fald her på skolen.

Så hvor Grundtvig sagde, at man skulle sige verden og skolen ret farvel, mener jeg, at skolen skal sige os ret farvel.

For jeg tror, at den vil komme til at savne os – HF'erne.

Claus Elholm (2.p)

Fra bestyrelsen

Bestyrelsen og de 800 år

“Skolebestyrelsesarbejdet har i indværende undervisningsår været genstand for offentlig opmærksomhed. Undervisningsministeriet har iværksat en undersøgelse, der har været afholdt landskonference og nu sidst en amtskonference med samme formål: at debattere og vurdere bestyrelsernes kompetencer og handlemuligheder. Katedralskolens bestyrelse har deltaget aktivt i disse konferencer, vi ønsker at være med til at præge bestyrelsernes fremtid.”

Således skrev skolebestyrelsens formand, lektor Birthe Troelsen, i KAT-inform for april 1993; på et tidspunkt hvor 4 møder var afholdt og et 5. stod for døren. Nyvalg til bestyrelsen fandt sted i skoleårets begyndelse, og det må konstateres, at bestyrelsen ved Aarhus Katedralskole har fungeret godt og til fremme af skolens interesser inden for de af

stat og amt udstukne rammer.

Allerede sidste år tog bestyrelsen således initiativ til nedsættelsen af et bredt sammensat udvalg, som skulle forberede og sikre afviklingen af skolens 800 års jubilæum i foråret 1995. JUB 95 kom udvalget hurtigt til at hedde, og der har i det forløbne skoleår været afholdt en række møder. Vi er godt på vej her, hvor der er godt og vel halvandet år, til tingene skal ske.

Så vidt vides har skolen ikke tidligere “jubileret”. Alene - formentlig - af den grund at man ikke har kendt til tidspunktet for dens start. Denne viden er vi fortsat foruden, men med lektor Henning Damsgaard Pedersens kronik i Aarhus Stiftstidende 2. september 1987 blev det fastslået, at skolen i hvert fald eksisterede, da biskop Peder Vagnsen udstedte sit gavebrev i Thorp 9. februar

1195. Denne begivenhed og denne dato har vi valgt at holde os til med en samtidig understregning af, at latin-skolen i Aarhus som den eneste i landet i dag ligger placeret, hvor den engang i højmiddelalderen blev lagt.

Hvad skal der så ske i jubilæets anledning?

Jubilæumshøjtideligheden finder sted fredag, den 10. februar 1995 kl. 10 i Aarhus Domkirke. Regentparret er inviteret. Den store jubilæumsfest afholdes lørdag, den 1. april 1995 i Musikhuset, og i den mellemliggende periode er det tanken på universitetet, i teatret, på det gamle statsbibliotek at markere jubilæet ved forelæsninger, koncerter o.lign. med gamle elever og lærere fra skolen. Der er forhandlinger i gang med de kommunale myndigheder om finansiering af en arkæologisk udgravning

på skolens område, som skulle dokumentere de ældste skolebygningers eksistens og placering. Forhistorisk Museum Moesgaard har forlængst påtaget sig den teknisk/videnskabelige side af sagen. Et jubilæumsskrift er under forberedelse. En logokonkurrence finder sted i starten af det nye skoleår. En skolehistorisk udstilling er ligeledes på programmet.

Og til alt dette - og mere til! - kommer så de aktiviteter, der skal skaffe tilslutning til arrangementerne og økonomisk baggrund for det hele. Vi er startet med helt selvfølgelig optimisme, mange ideer og stort gå-på-mod. Vi håber og tror på stor tilslutning og opbakning. Bestyrelsens medlemmer i JUB 95 gør i hvert fald, hvad de kan.

hsn

I 1995 kan den gamle latinskeole fejre 800 års jubilæum.
(Foto: Charlotte Pedersen, Lene Baktoft, Mette D. Larsen og Tue Askaa)

Mål og mæle

En alternativ rapport fra formandskabet

Redaktionen bad formandsskabet om at gøre status over skoleåret 1992-93. Af angst for at havne i en lidt stiv rapportform har bidragyderne valgt en alternativ »genre«. Det resulterede i denne scene, der kunne være fra det virkelige liv. Enhver lighed med nulevende personer er naturligvis utilsigtet.

»Hørt i forbifarten«

– Adjunkt A og lektor B mødes i stillestuen.

A: Har du husket den lille grå pjece fra amtet til mødet i eftermiddag?

B: Jo, jeg har den faktisk med – og jeg har også læst den. Men du kender jo min holdning til den slags.

A: Den er da allertidens udgangspunkt for en diskussion om, hvad vi vil med vores skole.

B: Ja, men er det ikke bare KUP om igen? Og det var da ikke særligt spændende. Vi brugte tid og kræfter i to år, og min tilværelse på skolen er vel ikke blevet væsentligt anderledes af det?

A: Hvordan betragter du egentlig din rolle på skolen?

B: Jeg er ansat til at varetage undervisning i mine fag på et højt niveau. Det gjorde jeg før KUP, og det gør jeg stadig. Det har mine elever krav på, og de synes om min un-

dervisning. KUP viste, at et af skolens aktiver er den høje faglige standard, så det arbejde, som denne pjece skal sætte i gang, er faktisk overflødig.

A: KUP-rapporten understregede dog også, at en skole er mere end faglig undervisning, og jeg synes, at pjecen her er en god lejlighed til at få kulegravet nogle aspekter, som vi ikke tidligere har sat navn på.

– 5 måneder senere:

B: Nå, så fik du dine målsætninger og handlingsplaner, men jeg er blevet overbevist om, at det i virkeligheden drejer sig om en form for styring, hvor økonomien og ikke pædagogiske hensyn bestemmer rammerne på vores skole – det jeg vil kalde kommissærstyring, og så er der ikke langt til kontrol, og hvad det fører med sig.

A: Jamen, du må da give mig ret i, at vi er kommet langt i at gøre skolen mere elevvenlig. Vi har planlagt at male rotunderne og købe grønne planter. Mange kolleger er interesseret i, at skolen er mere åben. F.eks. er der allerede grupper, der arbejder med »åben dør« og »lektie-café«. Alt det har vi nu fået på skrift, og det forpligter.

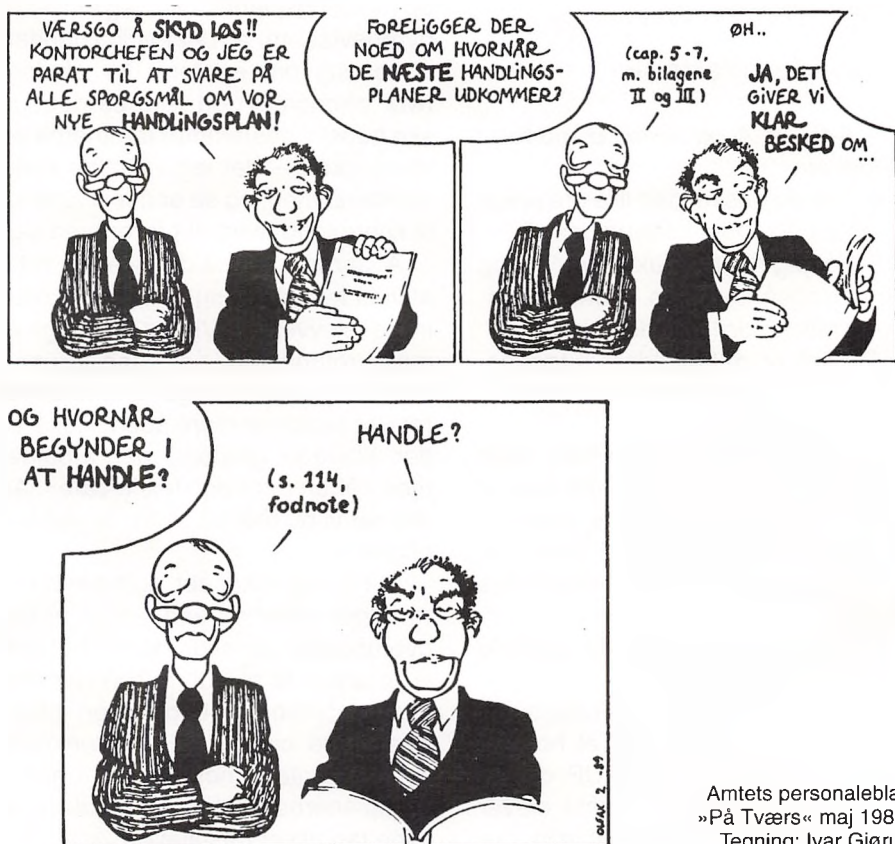
B: På mig virker det, som om vi bare følger »tidens trend«, men er det overhovedet gavnligt i forhold til det, vi er ansat til at udføre? Vi har fået rammestyring – pengeposen bliver ikke større, og alt det EDB-isenkram, vi har prioriteret højest i en af handlingsplanerne, vil det ikke medføre, at mine fag bliver udsultet?

A: Det er netop det, vi er blevet klar over: at tingene hænger sammen. Prøv at høre her: vi bliver nødt til at acceptere, at EDB bliver en stadig vigtigere del af elevernes hverdag, og jeg synes, det er en dårlig skole, der ikke forstår det. På kort sigt vil det måske belaste budgettet, – det er rigtigt – men der vil komme en dag, hvor også dine fag vil få glæde af maskinerne, – og for øvrigt prøver vi bare at leve op til kravene i bekendtgørelsen.

Jeg synes vi har været igennem al-letiders proces, og vi har virkelig fået debatteret emner, som vi normalt går langt udenom. Det kan godt være, vi har lavet de målsætninger og handlingsplaner, fordi amtet krævede det, men først og fremmest er det da for vores egen skyld, og processen fortsætter jo!

B: Nu går jeg til time.

Formandsskabet for PR

Amtets personaleblad
»På Tværs« maj 1989.
Tegning: Ivar Gjørup

Idræt og So i hul

En pædagogisk aften med idræt

På en række »pædagogiske aftener« har forskellige fag præsenteret sig for kollegerne. I oktober var det idræts tur til at fortælle om fagets profil og perspektiver. Jan Kahr Sørensen gav nogle spændende bud på idræts muligheder, men da han ikke nåede at blive færdig, bad redaktionen af årsskriftet ham om at tage tråden op der, hvor han slap.

Noget af det mest karakteristiske ved Katedralskolens idrætsundervisning er udesæsonen. Vi har som bekendt ingen udefaciliteter ved skolen og har derfor måttet søge de muligheder, der lå i begrænsningerne. Dette har ført os frem til en række aktiviteter og discipliner, der på mange måder bryder med den traditionelle sport.

Rummet for undervisningen er således ikke kun den opmålte rektangulære sportsbane, men i udpræget grad parken, skoven, stranden og havet. Der spilles fodbold, og der dyrkes atletik, men også meget orienteringsløb og andre former for løb, touch rugby, ultimate frisbee, forskellige slagboldspil, kajak, klating og – So i hul!

Ved flere lejligheder og senest i forbindelse med den pædagogiske aften i oktober har kolleger spurgt til denne tilsyneladende mystiske aktivitet med det lige så pudsige navn. Da

tiden hver gang har været for knap til enten en kort redegørelse eller en rigtig gang So i hul, griber jeg nu chancen.

So i hul

»Spilles med en almindelig Bold. Et skaalformet Hul, noget større end Bolden, graves i Jorden, og nogle Skridt uden om dette en Kred af andre, i alt saa mange, som der er Deltagere i Le-gen. Hver Deltager er forsynet med en Stok af omtrent 1 Meters Længde. En af de deltagende vælges til Sodriver og får til Opgave ved Slag med sin Stok at drive Bolden (Soen), der er kastet på Jorden i kort Afstand fra Hullerne, ned i et af disse. De øvrige Deltagere have hver sit Hul i Kredsen, som de må bevogte ved at holde Spidsen af deres Stok i det. Tillige må de tilsammen skærme det tomme midterste Hul. Nærmer Bolden sig, maa de derfor ved Stokkeslag søge at drive den bort. Men er et Kredshul ikke bevogtet af en Stokkespids, har Driveren eller enhver anden af de deltagende Lov til at tilegne sig det ved at stikke sin Stok deri, og hver Deltager maa saaledes være paa sin post baade over for Driveren og over for sine Naboer. Lykkes det Driveren at faa Bolden i et af Kredshullerne eller at stikke sin Stok i et saadant, medens det er ubevogtet, skal Ejeren af det være Driver. Lykkes det Driveren at faa Bolden i Midterhullet, har han Lov til at vælge, hvilket af Kredshullerne han vil, og dettes Ejer maa da afløse ham som Driver.«

Omtalen af spillet her er citeret fra den bog, der indvarslede systemskiftet i dansk idræt, og som har fungeret som bogen for idrætslærere gennem et halvt århundrede: *Haandbog i Gymnastik – ved Gymnastikkommis-sionen 1899*.

So i hul er et godt eksempel på kropskulturen i det førindustrielle bondesamfund. Størstedelen af befolkningen levede i landsbyfællesskaber, der også fungerede som trygge sociale rammer for den enkelte. Faldt man udenfor, var man henvist til livet som omvandrende tigger på landevejene.

Det gjaldt om at værne om sit eget (hul), men samtidig gøre en indsats for fællesskabet (det midterste hul).

Ikke mindst gennem de lege og spil, som man udøvede i forbindelse med fester og højtider, indøvedes en række af de sociale normer, der var brug for i samfundet. I So i hul gælder det derfor fremdeles om ikke at tabe,

– ikke at blive skilt ud. I bedste fald kunne man så bruges (som landsbytossen) til at drive søer. Man blev nærmest lidt til grin. I det hele taget har man hygget og moret sig med So i hul.

Dette i modsætning til den sport, der kom med industrialiseringen. Latteren og legen blev afløst af alvor, stram træningsplanlægning, videnskabelige metoder, specialisering, disciplinering etc. – Nu gælder det om at vinde og om at sætte nye rekorder. Mange af de gamle lege og spil fra bondekulturen udskilte en taber. Man kan ikke finde en verdensmester i So i hul. Det umuliggør spillets struktur. Men man kan finde en verdensmester i højdespring.

I dag måles der i sekunder, centimeter og gram. Hurtigere, højere, stærke siger det olympiske motto. Sporten og den lineære vækstfilosofi har gradvist fortrængt de cirkulære feudale mønstre og er blevet den do-

Starten på So i hul. Det gælder om at få en kæp og et kredshul. Den der ikke får et hul bliver so-driver.

minerende form for legemskultur. Gennem historien har der været andre former for legemskultur, men altid nøje knyttet til det pågældende samfunds produktionsstruktur.

Følger vi dette mønster frem til i dag og konstaterer, at vi har det ene ben i det postindustrielle samfund, ser vi da også en begyndende afvikling af konkurrencesporten som den dominerende form for legemskultur. Ligesom vækstsamfundet synes at have nået en grænse, er det også næsten kun »sygelige«, eller i hvert fald »unaturlige« metoder, der kan frembringe nye rekorder i sporten.

At spille So i hul giver en indsigt i

en meget udbredt aktivitet i det gamle bondesamfund, men kan også være med til at sætte focus på vigtige sider af sportens væsen.

Katedralskolens mangel på rigtige sportsanlæg i umiddelbar nærhed har således – til dels ufrivilligt – givet os anledning til at søge tilbage i idrættshistorien – måske til inspiration for nye veje i idrætten. At der så samtidig er nogle bevægelsesmæssige kvaliteter i So i hul, og at det er umiddelbart sjovt at spille, gør det jo ikke mindre velegnet til gymnasiets idrætsundervisning.

Go' fornøjelse!

Jan Kahr Sørensen

Tonerne fortæller

Musiklivet på Aarhus Katedralskole har i skoleåret 92-93 haft en rolig og ikke usædvanlig rytme.

Og dog: Arbejdet med koret var i efteråret i første omgang rettet mod et af de største projekter, som vi har været med i, nemlig opførelsen af jazzmusikeren Jørgen Emborgs »A Circle og Songs« i Musikhusets store sal sammen med kor fra andre Århusgymnasier. Det var i alle henseender et stort arrangement, og koret var bemærkelsesværdigt velsynende under ledelse af Michael Bojesen fra København, der havde taget sig af de afsluttende prøver. Vi skal da også lidt stolt nævne, at solisten ved skolekoncerterne var vores egen

Sia Lanstorp fra 3. u., som klarede opgaven meget professionelt og flot.

Derefter gik vi igang med at indstudere programmet til julehøjtideligheden i Domkirken. Det drejede sig om nogle satser fra Benjamin Britens »A Ceremony of Carols« med egne solister og til klaverakkompagnement. Derudover sang vi Carl Nielsens »Forunderligt at sige«. Både de udøvende og tilhørerne havde en virkelig god oplevelse ved den stemningsfulde juleafslutning.

Herefter gled koret i baggrunden, men til gengæld arbejdedes der hårdt og målrettet i de enkelte musikklasser, både i 1.g-klasserne og på tilvalgsholdene, på de numre, der skul-

Musikhuset Århus, store sal
Tirsdag d. 3. nov. 1992 kl. 20.00

KONCERT
med
Århusgymnasiernes fælleskor

PROGRAM

Arrangør: GYMNASIUSA

le opføres ved den årlige forårskoncert. Den fandt sted torsdag den 22. april i festsalen, som til lejligheden var indrettet med grønne planter og runde cafeborde. Der var mange tilhørere, og koncerten forløb yderst vellykket med en god blanding af hold og solister.

Som en virkelig positiv nyhed på skolen er der nu indrettet et øvelokale, så eleverne har mulighed for udfolde sig på klaver, trommer, bas og guitar m.v.. I årets løb har der været stor interesse for benytte dette lokale, og vi håber at det kan stimulere en i forvejen stor interesse for musikudfoldelse på skolen. Der mangler endnu nogle komponenter, for at vi kan sige, at det er færdigindrettet, men der arbejdes ihærdigt på at finde de nødvendige pengemidler hertil.

Denne lille »status« over årets musikliv omfatter ikke alt, hvad der er foregået, men nævnes skal det i hvert fald, at der ved de jævnligt tilbagevendende fredagscafeer er en livlig musikalsk aktivitet.

Niels Helge Poulsen

Det store gymnasiekor med Sia Lanstorp som solist under Michael Bojesens ledelse.

Politisk EF-duel

Umiddelbart før folkeafstemningen om Edinburgh-aftalen 18. maj var det lykkedes at skaffe to markante politikere til skolen for i en fællestime at debattere grundlaget for og perspektiverne i afstemningen.

De engagerede kombattanter var ingen ringere end landets udenrigsminister, Niels Helveg Petersen fra Det radikale venstre, og folketingsmedlem Kim Behnke fra Fremskridtspartiet.

Det blev en meget livlig og vellykket fællestime med stor mediebevågenhed og med skolens rektor som en veloplagt ordstyrer.

Et af skolens hold i samfundsfag fik til opgave at skrive en »artikel« om debatten, og vi bringer her et af bidragene, – som altså er skrevet før afstemningen.

EF-debat på Aarhus Katedralskole

En fyldt sal med gymnasieelever var vidne til en hektisk EF-diskussion mellem udenrigsminister Niels Helveg Petersen og Kim Behnke.

Derfor et ja

»Edinburgh-aftalen er et nyt grundlag«, startede Helveg Petersen, vi kan ikke tillade os at stemme nej, når de andre lande har været villige til at indgå kompromis«. Han slog desuden fast, at vi står uden for fælles forsvar, ØMU'en og unionsborger-skabet.

At miste selvbestemmelsesretten skal vi ikke frygte, da vi stadig er frie og suveræne stater, påpegede Helveg Petersen, men mente samtidig, at aftalen er juridisk bindende.

»Vi skal ikke glemme fordelene ved Maastricht, som bl.a. er den høje prioritering af miljøet samt nærhedsprincippet«, sagde Helveg.

Et dansk nej vil svække det skandinaviske samarbejde, da Sverige, Norge og Finland allerede har sagt ja til at få indflydelse i unionen. Desuden vil et nej virke som en stopklods mod hjælpen for mere demokrati og markedsøkonomi i Østeuropa, mente Helveg Petersen.

»Østeuropa har jo netop givet udtryk for, at de gerne vil med i unionen«.

Derfor et nej

Kim Behnke indledte med at fremhæve, at danskerne skal gå til valg på samme grundlag som den 2. juni 92. Han opfatter nemlig aftalen som ubetydelig – en slags fodnote, som ikke engang er juridisk bindende.

»Traktaten kommer ikke fra folket« pointerede Behnke, – »politikkerne har under den kolde krigs afslutning fostret et unionsforslag, som er ude af trit med tiden og befolkningen. Det presses ned over hovedet på et tvivlende folk, hvilket ikke vil føre til noget godt.«

Et dansk nej vil føre til folkeafstemninger andre steder, f.eks. i England og Tyskland, hvor der er et massivt folkeligt flertal imod unionen,

sagde Kim Behnke – og føjede til: »Vi burde i stedet bruge kræfterne på Østeuropa.«

»Nu da grænserne til Østeuropa er ophævet, oprettes i stedet et sølv-tæppe, som isolerer vesten«, mente Behnke og fremhævede desuden, at

et dansk ja vil føre til, at vi svigter det nordiske samarbejde.

Søren Pind, Lau Geckler,
Lars Bruun, Christian Bigum
og Rasmus Bendtsen

Ivar Gjørup: Egoland (Politiken, 21.5.1993)

På job-swap til Letland

I efteråret 1992 var Torben Retbøll på job-swap til Letland. I 14 dage fulgte han en lettisk engelsklærer på Janis Rainis-skolen i Tukums, en lille by med 20.000 indbyggere, 60 kilometer vest for hovedstaden Riga.

Redaktionen har bedt Torben Retbøll fortælle om opholdet.

Undervisning i to skift

Der er 700 elever i to skift (1.-6. time og 7.-12. time) og 75 lærere, heraf fire mænd, resten kvinder. Min lettiske kollega Inara Zlaugotne har undervist i engelsk her siden 1972. Hun er forøvrigt gammel elev på skolen. Det samme gælder rektor Gunta Aumales. Inara og Gunta var klassekammerater. Gunta har været rektor siden 1983. Hun er ansat af de sovjetiske myndigheder, men sidder stadig på jobbet efter den nye uafhængighed (1990).

Den første dag møder jeg rektor og nogle af skolens lærere. Jeg overværer en række timer: tegning, matematik, musik, datalære, historie og engelsk. I de følgende dage holder jeg selv timer, især for Inaras klasser, fra 5. til 12. klasse. Timerne foregår på engelsk, i de mindste klasser oversætter Inara en del til lettisk.

Eleverne er meget interesserede i den danske gæst. De forstår, hvad jeg siger. Men de tøver med at stille spørgsmål. De er meget generte. Un-

dertiden spørger de på lettisk via Inara. En klasse skriver brev til mig på engelsk. Der er mange grammatiske fejl, men meningen er klar nok.

Lærerens dag

En gang om året holder man lærerens dag, skolotaju diena, hvor lærere og elever bytter roller. Denne dag falder, mens jeg er på skolen, og det er en stor oplevelse.

Dagen er annonceret på forhånd med små happenings rundt omkring og forskellige opslag på gange og lærerværelse. På selve dagen finder et »kup« sted, og en ny rektor kommer til magten. Han håber at holde resten af dagen.

Om formiddagen bliver de små klasser undervist af ældre elever. Samtidig bliver lærerne undervist af to elever fra 12. klasse. De prøver i hvert fald på det. Men det er svært. Lærerne mangler disciplin: De smider med papirkugler og sender papirflyvere gennem lokalet. De råber og skriger i munden på hinanden. De synger, mens de banker i bordene og tramper i gulvet. Gunta rejser sig og spørger, om hun må gå i gården. Da hun kommer tilbage, propper hun et stykke tyggegummi i munden og gumler meget provokerende løs på det.

Midt i »timen« kommer elever fra de små klasser ind i lokalet med blomster til deres lærere. Det er et fantastisk syn at se hele lokalet fyl-

Janis Rainis-skolen i Tukums med plads til 700 elever og 75 lærere.

des med blomster i alle regnbuens farver. Bagefter er der café, hvor eleverne serverer kaffe og kage for lærerne.

Lærerens dag er en gammel tradition, der findes på mange skoler i Letland. Den har ikke noget at gøre med den nye uafhængighed. Det er befriende at se eleverne parodiere deres lærere og at se lærerne opføre sig som frække elever.

Lotteri

Job-swap er lidt af et lotteri. Man kan ikke vide, hvor man havner, og hvem man skal arbejde sammen med. Jeg har hørt om job-swap i England, hvor folk sættes til at undervise de klasser,

ingen andre gider have. De sættes også til at undervise i fag, de ikke har. Det er naturligvis en oplevelse, men det lyder ikke særlig godt.

Jeg kender dog også en dansker, der har været på job-swap i Litauen, og hun var meget positiv.

Jeg er heldig. Jeg lander på en skole, hvor jeg får en fin modtagelse, og jeg får en kollega, der taler glimrende engelsk. Hun er god til at organisere aktiviteter – både på skolen og udenfor.

Engelsk-kundskaber

De lettiske elever begynder med engelsk i 5. klasse ligesom i Danmark. Men jeg tror ikke, de er lige så gode

til engelsk som danske elever på tilsvarende klassetrin. Lettiske børn er ikke blevet udsat for engelsk-amerikansk propaganda (musik, film og TV) igennem hele deres opvækst, sådan som danske børn er det. Desuden er de noget generte over at tale et fremmedsprog. De er bedre til at forstå end til at tale selv.

I den sovjetiske periode var det svært med motivationen. Mange tænkte: hvorfor lære engelsk? Vi kommer alligevel aldrig til England eller et andet udland, hvor vi får brug for det. Nu er situationen ændret. Alle kan rejse ud, hvis de vil. Men der er stadig et økonomisk problem, og det er ikke uvæsentligt. Jerntæppet er erstattet af et gyldent tæppe: fri udrejse til dem, der har penge.

Ideel måde

Job-swap er en ideel måde at be-

søge et andet land på. Man får ikke kun set nogle seværdigheder, man får også mulighed for at komme bag om den officielle facade, fordi man bor privat og arbejder på en skole. Man får indtryk både på godt og på ondt.

Min lettiske kollega Inara Zlaugotne har også været i Danmark. I november 1992 var hun i København. I fire uger deltog hun i et kursus for engelsklærere arrangeret af den danske stat. Bagefter var hun i Århus. I 14 dage fulgte hun mine og flere af mine kollegers timer på Katedralskolen.

Vi har nu fået en forbindelse til Janis Rainis-skolen i Tukums. Måske kan denne forbindelse senere udvides til at omfatte elev-udveksling og studierejse til Letland?

Torben Retbøll

Katedralskolen en by i Holland?

En dansk gymnasieelevs eventyr i England

I september var en række elever fra Aarhus Katedralskole på et to ugers ophold i England gennem »European Work Experience« (EWE), som er et EF-støttet projekt, hvor man lægger vægt på, at unge mennesker får kontakt til et lands kultur også på det arbejdsmæssige område.

Lau Geckler Møller fra 2. z var en de elever, som fik muligheden for at

komme til England. Vi bringer her et par klip fra den rapport, som han bagefter afleverede om sit ophold.

»Mandag morgen følte jeg mig rigtig udhvilet og klar til at gå på arbejde. Nervøs var jeg ikke, jeg glædede mig faktisk. Hos »Grandway's Supermarket«, min nye praktikplads for de næste to uger, skulle jeg kontakte di-

rektøren. Det gjorde jeg og fik til min forskrækkelse at vide, at han ikke kendte noget til en praktikant. Vi gik op på hans kontor, hvor han ringede skolen op. Jeg var temmelig nervøs, for i Danmark var man bare blevet sendt hjem. Direktøren fandt ud af, at det var rigtigt, og en ekspedient fra grøntafdelingen blev kaldt op.

Arbejdet i grøntafdelingen var interessant. Jeg fik lært en masse engelske ord for frugt og grønt, ord som man ikke lærer i skolen.«

Herefter fortæller Lau om sit arbejde i supermarkedets forskellige afdelinger. Nogle steder kedede han sig bravt, andre steder var der sjovere:

»I delikatessen arbejdede jeg sammen med to ældre damer og en pige. Her lavede jeg pizzaer og ekspederede. Her havde jeg ligesom i slagteriet den samme følelse af, at jeg hørte til. Snakken gik konstant, og en af de ældre damer fortalte hele tiden kunderne om deres praktikant fra Holland. Jeg forsøgte utallige gange at forklare hende, at jeg er fra Danmark, men fik svaret: »Det er lige meget, de ligger begge på kontinentet!««

Denne oplevelse fik Lau til at interviewe en række personer om deres viden om Danmark. Svarene gav indtryk af, at englænderne faktisk er ret ligeglade med Danmark, skriver Lau og fortsætter:

»Næsten alle var klar over, at vi blev europamestre i fodbold, at vi ligger i nærheden af Tyskland, at Dan-

mark er et lille land, og at vi sagde nej til Maastricht-aftalen. De kendte vores bacon, øl, Holmegaard, smør og wienerbrød, men navnet på hovedstaden og dronningen var der kun en enkelt, der kendte. I øvrigt var de alle klar over, at Danmark er et demokrati, men meget mere vidste de ikke.«

Lau var meget begejstret for sit ophold og slutter beskrivelsen af på denne måde:

»Jeg har før været i England, både på sprogskole og ferie, men EWE slår det hele. At opholde sig to uger i et fremmed land, hvor man kun har mulighed for at snakke med sine danske venner om aftenen, tvinger en til at tage springet og forsøge at blive en del af dette samfund. Jeg har lært en masse ting om England, set både gode og dårlige sider af et land, som man har hørt om siden 6. klasse. Jeg har mødt mange nye mennesker, som jeg håber at bevare kontakten med.

Mange mener, at jeg var billig arbejdskraft, hvor jeg arbejdede. Det kan da godt være, at det ser sådan ud, men jeg føler nu, at det er mig, der har udnyttet dem. Normalt betaler man flere tusinde kroner for en sprogskole, men jeg fik en gratis viden, der endog var mere omfattende.«

Lau Geckler Møller, 2. z

Skoleudvekslinger med mening i:

The Cheltenham Ladies' College, U.K. og Gammel Hellerup Gymnasium

Vores 800 år gamle skole har naturligvis også været pioner på udvekslingsområdet. I 30'erne og 40'erne fik Gerhard Müller, daværende engelsklærer foruden AGFs fodboldtræner, en fornem engelsk orden for de spændende rejser, han arrangerede til en kulmineby i Nordengland.

At vi nu udveksler med to af de fornemste skoler i henholdsvis England og Danmark er dog ikke tegn på, at vi er blevet mere snobbede siden. Det var nærmest et tilfælde, at jeg,

som Müllers efterfølger, skulle vokse op i skyggen af en elitekostskole for piger i Sydengland – og naturligvis forelskede mig i en af de grønuniformerede »day-girls«, som – til forskel for de fleste på denne kostskole, hvor forældrene hvert år må af med 90.000 kr. for at have deres døtre gående – alligevel fik lov til at se sine forældre (og alle sine tilbedere) i sin begrænsede fritid.

Den 150 år gamle skoles høje mure og tætlukkede port sikrede – og gør det den dag i dag – at de rige

3. g højniveau-holdet til reception hos byens borgmester

englænderes piger nærmest lever et liv i kloster. Et liv, hvor religion stadig betyder enormt meget for dem – fra den daglige morgenbøn i en kæmpe-mæssig hall i den mest pragtfulde viktorianske neogotiske stil, hvor skolens rektor gør sin entre på en høj balkon på bedste Dronning Elizabeth-maner, til de mange sponsorede aktiviteter, som pigerne kaster sig ud i til fordel for alskens velgørehedsorganisationer.

Og, som vores 3.g sproglige piger fik lov til at konstatere, synger disse »klostrede« og veldresserede piger som engle....

Gammel Hellerups klientel kan godt pakke sammen i forhold til ovenstående relikv fra the British Empires storhedstid! Men sjovt var det alligevel for vores skoles dramatik-elever at besøge den nordkøbenhavnske forstad med deres eksamensprojekter lige efter påske.

Under togrejsen til København var

der nerver på: Har du husket lydbåndet med lydkulisserne? Hvad med sabelen og prinsessekronen? Bowlerhatten med sedler i til vores parodi på »Så hatten passer«? Men modtagelsen i Hellerup, hvor ophavsmanden til »Så Hatten passer« er dramatiklærer, var der ikke noget i vejen med. Og selv om deres elever plejer at lave meget smarte eksperimentalteaterforestillinger overalt på skolen, fra cyklekælderen til det mørkeste loftsrum – og selv om de ikke kan lade være med at grine en lille smule af vores jyske accent – ja, så er de alligevel så søde, så søde....

Ligesom de engelske piger, som stråler af glæde, når det bliver deres tur til at besøge os, og de får lov til at kaste sig over jyske heste og jysk natur. Udvekslinger fører til venskaber og dybere gensidig forståelse. Gamle Müller forstod det godt. Vi er glade for, at vi ikke har svigtet ham....

Philip Edmonds

Udvekslingsstudent på Aarhus Katedralskole

Kristin Beachy fra Colorado, USA var udvekslingselev fra august 1992 - januar 1993.

I de fleste timer fulgte hun 2z, men deltog også i undervisningen i 3 abcd engelsk højt niveau. På sin stilfærdige måde fik Kristy gjort sine omgivelser opmærksom på verdens underfundige kompleksitet, som faktisk er ren og enkel! Et af hendes bidrag var dette essay, som hun kaldte 'One Life'. Læs et stykke poesi - sådan!

One Life

I am currently an exchange student in Denmark. Learning a new way of speaking and living has helped me to form important beliefs that I think I will carry with me for a long time.

I find that everyone here reminds me of someone. I recognize their expressions and what lies behind them. The people here feel so familiar it seems as though I have met

them all before. It has become real to me that people are essentially the same. I could have easily been born Danish, Chinese, African How people speak, their customs, religions ... their way of life is only a structure, a shell. Truths live beyond these shells of culture.

I do believe structure is necessary. Without it there can be no comprehension, no way for understanding. Like a symphony combines tones to create music using chord structures and rhythms: art combines colors, lines, shapes, to create a visual image: literature joins together words using metaphor, meter ... bringing meaning and sound together. So culture sets human life in a structure to try and make sense of truth, to attempt to understand and experience it.

A cell houses a nucleus. Inside the nucleus is something capable of creating life. This »something« is the reason for the nucleus, the cell, and all the structure of the cell. This truth is what people search for beyond the confines of cultural values. To continually adapt, going from one person to the next, one culture to another, is only to touch the surface of life. It is necessary to stop long enough to experience the essential, which is the same no matter what continent, time, or civilization one has been born into.

I belong now to western civilization. It is not who I am, only what I am. Beyond it lies a greater truth, and beyond that an even greater one. I

Kristin Beachy: »The people here feel so familiar ...«

am learning in Denmark that I must find a place to grow, beliefs and ideas to claim. I must live in one structure, claim one expression, so life is not spent searching through the surface of differences. Always to remember that there are other ways equally as true and false, but stopping at just one so the direction can be turned inward instead of continually out and around. Stopping at one cell, one life. Turning towards the nucleus to begin to find the answers that ask the more beautiful questions.

Kristin Beachy

Århus Musical Trup

En Katedralskole-inspiration

Det har vist ikke undgået nogens opmærksomhed, at enkelte tidligere Katedralskoleelever er blevet bæret med mindeplader på skolens mure. Et tegn på stolthed fra skolens side over at have fostret så talentfulde mennesker. Nu skal man ikke tro, at disse få unikke hoveder er de eneste, der huskes af skolen. F.eks. er de fire initiativtagere til Århus Musical Trup blevet husket i et helt år efter studentereksamen og har fået opfordringen til at berette om deres første år efter huen og Katedralen.

Så her kommer historien om, hvordan et næsten 800 år gammelt gymnasium kan give inspiration til en nyskabelse inden for det århusianske kulturliv.

Forhistorien

Hver især havde vi den store interesse for musik, dans og dramatik med os, da vi aug. 1989 ankom til Å.K. Derfor var det også nogle pragtfulde måneder i 1.g's forår, da skolen opførte musicalen »Cabaret«. Senere mødtes vi på musik-højniveauholdet og dramaholdet, hvor hhv. Niels Helge Poulsen og Philip Edmonds guidede os igennem de 2 discipliner, der tilsammen skaber den for os så vigtige musical.

Gymnasietidens store finale var opsætningen af »Hair« i foråret 1992. Det kan ikke pointeres ofte nok, hvor

vigtige disse store fælles musical-arangementer var for alle medvirkende. Vi ved, at der er rigtigt mange, os selv inklusive, der som noget af det mest positive ved Katedralskolen finder det, at der var plads til både bøger og bensving.

Århus Musical Trup

I pausen under en af de sidste Hairforestillinger befandt vi os – stadig uden nogen særlig forbindelse med hinanden – i R.21 hvor der tilfældigvis var et klaver og tilfældigvis et udrevet sangbogsblad med sangen »I morgen« fra musicalen »Annie«. Sangen blev sunget og spillet, og nu gik det pludseligt stærkt. Skolens dramatiske ånd og nuets intense eufori boltrede sig med ét i hele lokalet og medførte følgende begavede replikskifte: »Det er da en god sang, – den musical må vi lave næste gang«. – »Der er da ikke nogen »næste gang«, vi går jo ud om 2 måneder«. – Så må vi selv lave den«. – »Vi kunne jo lave en musicalforening«. – »Så skal den hedde Århus Musical Trup«. – »Lad os lige mødes og se om det kan lade sig gøre«.

Få dage senere, den 11.4. 91, blev Århus Musical Trup stiftet af 4 næsten-studerter: Kirstine Birk (3.y, 92), Sonja Richter (3.b, 92), Helle Halsboe (3.c, 92) og undertegnede.

Sæson 92-93 i Å.M.T. er netop afsluttet og kom bl.a. til at indeholde syv opførelser af musicalen »Annie« i Storcenter Nord's teatersal. 55 medvirkende, budget på 60.000 kr, over-

Kirstine Birk (3 y) og Mikkel Rønnow (3 z) ved dimissionen 1992

skud 11.000 kr, 1.000 kr i tilskud. – Dertil syv opførelser af »Chicago« i Ridehuset. 65 medvirkende, budget på 150.000 kr, underskud på 25.000 kr, dækket af kommunen. 2.000 tilskuere. – Endelig utallige opførelser af diverse »Musical Shows«. 4-10 trupmedlemmer fremførte blandede musical-highlights på Teater Bodega, i City Vest og andre steder.

Sæson 93-94 kommer til at indeholde Lloyd-Webber's »Joseph And The Amazing Technicolor Dreamcoat« i Århus Kongreshus 17.19. november og en endnu hemmelig forestilling til april. Desuden vil man kunne opleve en helt ny Musical-Cabaret på Teater Bodega i festugen.

Har man lyst til at deltage i musicalen »Joseph ...«, tager man blot den gule Joseph-foldere på biblioteker, gymnasier, musikforretninger og lignende steder.

Til slut må vi konkludere, at ovenstående blot er, hvad der kan udspringe af at opholde sig for længe i R21 med en overdreven entusiasme, en ubøjelig målbevidsthed og en ukuelig kampvilje. Derfor vil R21 og Aarhus Katedralskole altid stå for os som noget ganske særligt, kreativt og inspirerende, – stedet vi glæder os til at besøge igen og igen.

*På vegne af Århus Musical Trup
Mikkel Rønnow (3.z)*

Afsked med pedelparret

Håndværk eller aflastningsplads?

Kaj og Inger Rasmussen takker af efter 22 år på skolen

Inger og Kaj Rasmussen blev ansat i 1971. Ifølge Kaj Rasmussen var det dengang bedre at være pedel end værktøjsmager: en god lønstigning, men også en længere arbejdsdag. Medvirkende til at de søgte var, at Inger var datter af det »gamle« pedelpar og var vokset op med skolen.

Da Kaj trådte til, havde han medhjælp i form af fast tømrer til det håndværksmæssige og en økonoma til at bestyre rengøringen. Efterhånden blev flere og flere funktioner

overladt til pedelparret: Kaj startede den nye elevkantine, og samtidig stod Inger for lærerkantinen og gjorde det godt; kogte kaffe på sin mors maner (kogeкар), lavede dejlige madder og tog sig desuden af borddækning med servietter og afrydning af servicet. Hun nægtede dog at få installeret kaffemaskine og opvaske-maskine.

Det var gode tider for alle. Senere startede Kaj offset-trykkeriet, kørte det nogle år, men af grunde, som han

ikke rigtig forstår, skulle han pludselig ikke fortsætte dette arbejde .

I begyndelsen var der ofte en arbejdsdag fra kl. 5 til kl. 3 om natten i forbindelse med fester og andre arrangementer; senere kom aftenskolen til, så det var hver aften, men det blev dog for meget, og Kaj frasagde sig aftenskolen for et par år siden.

Som aflastning havde han i mange år kun elevhjælp. Inger og Kaj mindes med glæde mange gode elever – ikke mindst HF'erne af de første årgange i 70'erne. Kontakten med eleverne var ofte knyttet til elevorganisationerne – Heimdal og AKI – og i mange år tog Kaj slæbet med ølsalg til festerne og mælkesalget fra bagdøren i spisefrikvartererne. Pt. har han kontakt til arbejdsduelige 1.- og 2.g'ere, som den nye pedel måske kan have glæde af. Efterhånden lod Kaj sig dog overbevise om, at fast pedelmedhjælp var nødvendig – selv om overarbejdet havde været et godt supplement til den beskedne løn.

Pedelboligen, som blev opført i 1957, og som set fra 50'erne sikkert var en rimelig bolig for en familie med bopælspligt, blev senere en meget beskeden og støjfyldt ramme om mange aktiviteter, da den også skulle bruges som kontor og lagerplads. Ud over disse funktioner virkede den som aflastningsplads for mange elever og lærere:

- Her har en pastor fået repareret en lynlås.
- Her har en adjunkt fået syet skjorte.

- Her har en anden adjunkt sovet i hundekurven.
- Her har en lektor fået klaret morgenbarberingen.
- Her har mangan en lærer fået sig en snak over en øl.
- Her har en rektor sluppet af over madder og snaps efter translokationen og under festerne.

Undervejs opstod der dog problemer omkring Kajs arbejdsområde, bl.a på grund af manglende kommunikation om arbejdsbeskrivelsen. Disse problemer blev ikke mindre ved overgangen fra statsskole til amts gymnasium – flere gange måtte Kaj over for Amtet understrege sin fortsatte status som statstjenestemand. Resultatet blev – fortæller Kaj Rasmussen – at hans aftenvagter blev afløst af vagtkorps med hunde og elektronisk overvågningsanlæg. Denne funktion blev tidligere varetaget af skolehunden Rolf, der dog var for godmodig til at være rigtig vagthund, men stor var den, og dens fremtoning var i sig selv skræmmende, selv om den til sidst næppe ville kunne have bidt nogen, men kun give sugemærker.

Pedelhvervet har krævet et godt afkoblingssted, og det har Inger og Kaj i mange år haft i sommerhuset i Alrø. Det er nu udbygget og bliver fremover den faste ramme om deres tilværelse. Vi takker Inger og Kaj for mange gode år og ønsker dem et godt otium.

*Mogens Bøtcher,
Bjarne Falch Olesen og
Jens Vaagholt Sørensen*

EDIPO RE - JAKOB 3C. ©14/1-'95

Et resultat af tværfagligt samarbejde mellem billedkunst og oldtidskundskab?
Jakob Buhls ekspressive fortolkning af Kong Ødipus-skikkelsen.

Medlemsblad for foreningen

AARHUS KATEDRALSKOLES VENNER
AARHUSIANERSAMFUNDET

Det kneb med tid, altid

Interview med Peter Jeppesen

Lektor Peter Jeppesen, som blev 80 år i januar, var dansk- og tysklærer ved Aarhus Katedralskole fra 1944 til 1979. Jeg har talt med ham om de 35 år på skolen, om faget dansk, der åbenbart har været gennem en hel del i Jeppesens tid, men også om hans virke som gymnastiklærer!

Peter Jeppesen er sønderjyde, student fra Tønder Statsskole, der blev oprettet efter Genforeningen i 1920. Og Jeppesens lærerliv begyndte i 1938 ved Haderslev Katedralskole. – I Haderslev havde han fået stillet et embede i udsigt, men det glippede. Rektor »fandt dog nogle gymnastiktimer« til ham, og Jeppesen blev så til at begynde med, fortæller han selv, ansat som noget så fint som »titulær midlertidig time-lærer.« – Som gymnastiklærer virkede Jeppesen i øvrigt lige til han gik af.

Nu skal du altså søge!

»Nå, men hvis vi skal snakke om, hvordan jeg kom til at søge fra Haderslev og herop, så var det jo Brodersen, der blev ansat som rektor i Hjørring. Efter ham kom det første stillingsopslag med mine fag, som jeg oplevede, overhovedet i den tid. Jeg tænkte: Nu skal du altså søge! For du går og har det alt for godt i Haderslev. – Jeg havde det sateme som blommen i et æg. Jeg havde selvfølgelig fire klasser i dansk – men det var en fantastisk god tid. Vi fik venner for livet i Haderslev.«

AB: Var der noget i Sønderjylland i sig selv som trak?

»Nej, jeg har aldrig været sønderjysk-gal. Jeg har altid ment, at vi skulle se hurtigst muligt at komme fra at bilde os noget ind, fordi vi var fra Sønderjylland. Så det har jeg bekæmpet, hvor jeg kunne.

Så traf jeg tilfældigt Müller en dag i Haderslev, og han syntes jo jeg skulle søge. Og Brodersen sagde, at ja, hvis jeg kunne holde ud at have fire klasser i dansk og alt muligt andet, så kunne jeg da søge det. Og det gjorde jeg så.«

En job-samtale med Wubbe

»Jeg blev så kaldt til, hvad man i vore dage vel ville kalde en job-samtale. Og da var jeg noget spændt, for fra studietiden heroppe kendte jeg rektor Christiansen af omtale. – Jeg kom så ind på hans kontor, og der så jo herrens ud, og Wubbe sad midt i det hele. Og så begyndte krydsforhøret. – Jeg havde sagt til mig selv i forvejen, at nu skal du ikke lade ham fuldstændig endevende dig. Men det gjorde han! Der var ikke en trevl tilbage, da han var færdig med mig. Han rettede mig sågar i mine egne oplysninger om mig selv! – Han kunne jo alting! – Dels sagde han, at han kunne huske mig fra et møde, jeg havde haft med studenterne, hvor han syntes, at jeg havde sagt noget fornuftigt, det var jo ikke så dårligt. Men så sagde han: »Hvorfor blev De så hurtigt færdig med studierne?« – Det havde han jo sådan set ret i at bebrejde mig. Men jeg sagde, at det var økonomien der havde gjort det, jeg skulle ikke sådan drive tiden af. – Men så sagde han med et tydeligt udtryk af mismod, eller som om det var ham vanskeligt at acceptere det – det var tydeligt, at det generede ham at måtte sige det: »Men professor

Skautrup er jo Deres ven.« – Det lød, som om det var meget ubehageligt for ham at måtte sige det.

Så sluttede vi gudhjælpemig med, og det vidste jeg, at det var højdepunktet: – Han gav mig en cigar! Han bød mig en cigar! Og så fulgte han mig ud af kontoret og ud af skolen ud på fortovet, langs med skolen, den hvide bygning, og så slog han ud med hånden og sagde: »Se derovre, dér har vi jo en beværtning, hvor De vil komme tit.« – Den beværtning, det var Marie Christensens konditori.

– Så tog jeg jo hjem og sagde til min kone: Jeg tror pokker jeg får det. For han havde strakt sig langt. Det skal jeg love for.

Siden var jeg jo luft for ham. Det var lidt af en ulykke for ham, havde jeg indtryk af, at han havde fået mig ansat.«

Barnet i kollegiet

»Da jeg blev ansat heroppe, var det et rigtig gammelt lærerkollegium. Sådan opfattede jeg det, og jeg syntes jo, at jeg var barnet i kollegiet. Og derfor havde jeg heller ikke svært ved det man skulle dengang, nemlig indordne sig fuldstændigt! Være høflig, stå smukt i baggrunden, spørge hvad knage man måtte hænge sig på og hvad stol man måtte sætte sig på. Alt det der. – Der var hård justits med os.«

De råbte bare: »Volley!«

»– Müller hørte til dem der ikke kujonerede os. Jeg blev kollega med ham på den måde, at jeg hængte på, så v

var to lærere i gymnastik i hans timer, og også i Flataus timer. Hvis der var over 30 elever, kunne vi være to lærere. – Jeg synes, at mine fag i forvejen havde så mange overarbejdstimer til mig i forbindelse med stilene, at jeg såmænd godt kunne »nasse« lidt på gymnastik. – Müller og Flatau var flinke til at tage mig med hvert år. Lige til allersidst, da sparetidene rigtig kom, da begyndte man at spørge fra direktoratet, hvad adkomst jeg egentlig havde til at undervise i gymnastik? – Så måtte jeg jo fortælle om gymnastiktimerne i Haderslev, at jeg havde taget kurser hos Niels Bukh på Ollerup, og at jeg havde dyrket gymnastik fra min barndom med stor interesse. Så fik jeg at vide, at så skulle jeg tage timerne selv. Og det gjorde jeg så i de sidste par år. – Og det var jo nemt. For så snart man kom op i salen, råbte de bare: »Volley!«. – De var vant til at bestemme selv, og så var det ikke nemt at få dem til andet.«

Den evige stileretning

Peter Jeppesen kendte flere af skolens lærere i forvejen fra universitetet. Her havde han haft lektor Olesen, »Sorte Ole«, til fonetik og havde også haft Chr. N. Brodersen, som Jeppesen afløste både på skolen og på universitetet.

»Dér underviste jeg i begyndelsen kun i oldnordisk (som endnu i 30'erne hørte til gymnasiets danskpensum), men efterhånden blev det også dansk grammatik, Diderichsen. – En-

»For at være dansklærer skal man kunne lide at kunne optræde lidt«, siger Peter Jeppesen

gang havde jeg fornøjelsen, at en af de studerende i et frikvarter gik pænt hen og sagde til mig, »Hvor må det dog være forfærdeligt at have de fag som ingen gider interessere sig for.« – Det var jo rigtigt nok. Det var noget argt terperi.

Det karakteristiske for jobbet her på skolen, det var, at der var en forfærdelig masse timer! – Fire klasser i dansk altid, og dansk fyldte mere på skemaet, havde flere timer. – Det gav en forfærdelig masse stile, og så må man huske, at i de tider fik man jo ikke nogen betaling for stileretning. Det gjorde man gratis! Det var et hårdt job, det må siges. Man kan jo aldrig komme over ved faget dansk, at selve stileretningen er et slid, som er hårdt, hvis man har lidt andet at pas-

se. Så det var arbejde hver weekend, nætterne igennem for at få alle de stille rettet. – Og der var jo ikke noget med, at man ikke lod dem skrive de stille, de skulle skrive. – Men det har da glædet mig, at flere af mine gamle elever siden har kommet og takket mig, for at have lært dem at skrive, at fremstille noget. Det har vi fået brug for, siger de.«

De skiftende signaler i dansk.

»I 60'erne, da kommunikation som særligt område dukkede op, foreslog jeg på et møde, at vi skulle dele dansk op i et litteraturfag og et sprogfag. Jeg fik den idé, at kommunikation og skriftlig dansk, det kunne egentlig passe godt sammen. Der skulle være nogle timer specielt til det fag, så kunne vi få tid til at arbejde med sproget, hvad vi jo aldrig rigtig havde. Dansk er jo det mest utroligt facetterede fag, vi kan forestille os.

Når man tænker på, hvor mange krav der er stillet til os gennem årene. Jeg begyndte med det historisk-biografiske og psykologiske, så kom det tekstnære, hvor vi skulle lave tekstanalyser og ikke måtte bruge vores historiske og biografiske viden, så skulle vi have fremmedsprog puttet på også, og norsk og svensk skulle vi sandelig da også have dengang. (Lære nynorsk på 15 sider, jo jo). Så kom kommunikationen, og tegneserier kom gudhjælpemig på og filmmuligheder, og billeder kunne man finde på også at bruge tid på. Altsammen sammen med, at man skulle

lære folk at skrive, og på færre timer. – Og så disse ustandselig skiftende signaler.

Det var spændende, det vil jeg ikke nægte, men det førte til, at man altid syntes, man var i tidnød, når man var gammeldags og samtidig ville have en helhed ud af faget, sådan som man var vant til det.«

AB: Som det er nu, med det man kalder »det udvidede tekstbegreb«, må man sige, at anything goes. Nogle synes derfor, at det ville være godt med en kanon, en bestemmelse om, at visse klassikere skal læses i et vist omfang.

»Klassikerne i dansk litteratur har man jo da før altid skullet læse. Men det er de kaotiske tilstande i faget der gør, at den debat kan komme op.«

Kærnen i faget?

»Et andet spørgsmål i den forbindelse: Det er egentlig utroligt, at universitetsfolkene altid forventede, at skolen skulle følge de skiftende signaler, som gjaldt for forskningen. – Og hvordan reagerer elever på det, vi har udsat dem for gennem årene? Hvordan har det været for eleverne at skulle pinde alting ud i de her tekstanalyser? Ja, det kan vi høre på deres reaktioner: Vi har jo gang på gang fået faget dansk skældt ud som det forfærdeligste, der kunne ødelægge al interesse for litteratur. Jeg hælder mere til marxisten, professor Sven Møller Kristensen, som sagde, at det er historien i teksten det gælder, det er den eleverne interesserer sig for.

Jeg har selv prøvet at bøde på det ved at læse teksten op i sin helhed. Jeg har læst meget op, samtidig med at jeg ikke har forsømt tekstanalysen. Det har dog samlet det, synes jeg. – Og der bilder jeg mig da ind, at jeg har haft nogenlunde evne til at læse op. Og så har jeg jo selv nydt at have et publikum! Det er jo baggrunden for, at man overhovedet kan være dansklærer, at man kan lide at optræde lidt.«

AB: En af dine gamle elever har fortalt, at du holdt studiekreds om aftenen, hjemme hos dig selv, hvor I gennemgik den yngste lyrik, Frank Jæger f.eks. og Martin A. Hansen, lige da »Løgneren« var kommet (i 1950). Var der ikke plads til den nye litteratur i timerne?. – I dag er det et bekendtgørelseskrav, at det allernyeste skal være med.

»– Det kneb med tid altid, især til sådan et helt værk. Man kunne tage nogle udtog af et værk. Men hvis man ville have en all round gennemgang, så var det jo rart at få tid omkring det, så måtte man gøre det efter skoletid. – Jeg har haft dem hjemme nogle gange; men det har man gjort alt for lidt. Man opdager jo senere, at har man haft en klasse hjemme, så glemmer de det aldrig, så synes de at have et helt særligt forhold til en, fordi de har været med hjemme. – Men jeg holdt op med det, for jeg ville ikke være med til at stille en kasse øl frem på gulvet til dem, det kunne jeg ikke finde mig i. Og det ved jeg blev almindeligt, at de forlangte det, eller

forventede det. Så holdt jeg op med det.«

Jeg prøver til sidst at få Jeppesen til at sige noget om den gamle myte om skolen som en overklasseskole. Men uden held: alt det med profesorsbørn og traditioner og skolebatter har aldrig interesseret ham.

»– Men der en en anden ting, vi skal have med, når du snakker om, hvordan folk så på Katedralskolen. – Da jeg kom hertil, da var det endnu en meget fin ting at være ansat på Katedralskolen. Det fik jeg at mærke i barbersalonen, og det kunne vi mærke, når vi kom til slagteren – dengang var det svært at få kød – og det kunne jeg mærke, da jeg skulle have lejlighed. Vi søgte lejlighed i Klintegården, og der var en dame der, som stod for udlejningen, og jeg skal love for, at det betød noget, at jeg var på Katedralskolen. Jeg blev skam lodset ind og fik en toværelses på 4. sal. Jo, da betød det noget at være katedralskolemand. – Det ved jeg ikke, hvordan I føler nu?«

AB: Ja nogle tror jo, at det spænder ben for os. At det er noget vi skal gå stille med, at folk vil tage forargelse af, at der stadig undervises i græsk og latin.

»At det er diskriminerende? – Ja, det kan jo tænkes.«

Anders Bollerup

Meddelelser fra Aarhus Katedralskoles Venner

Ved foreningens generalforsamling 26. august 1992 genvalgtes Jørgen Risbjerg og Peter Kornerup og nyvalgtes Tove Christensen samt Finn Mogensen.

Bestyrelsen har i det forløbne år haft følgende sammensætning: professor P. Kornerup, formand, rektor H. Spure Nielsen, næstformand, lektor Henning Damsgaard Pedersen, kasserer, journalist Janne Lauritzen, lic.scient. Tove Christensen, sekretær, tandlæge Jørgen Risbjerg, adjunkt Finn Mogensen, redaktør Poul-Erik Sørensen.

I året 1992-93 har bestyrelsen videreført foreningens hidtidige aktiviteter på stilfærdig vis, således som de har været praktiseret i de senere år. »Ekstrarosia« udkom således i december under redaktion af Poul-Erik Sørensen og Finn Mogensen, og der blev afholdt fest for gamle elever ved juletid samt en velbesøgt jubilars frokost efter dimissionen.

Foreningen støtter skolen og dens aktiviteter i begrænset omfang ved opgaver, hvor de offentlige midler ikke kan gå ind. I år har et bidrag således været til finansiering af et par cykler, til udvidelse af den mindre bestand, der kan bruges, når en klasse skal på et eller andet besøg et sted i byen. Ud over det nyligt hævdede beløb til legater og boggaver er der givet et mindre tilskud i forbindelse med elevudveksling, og som sædvanlig har rektor haft et beløb til rådighed.

Mindebiblioteket trives stadig, og rummer efterhånden en pæn lille samling af bøger og andre »memorabilia« fra skolens liv, herunder en del billedmateriale. På det seneste er der desuden også indlemmet video som arkivmateriale, startende med en optagelse fra opførelsen af »Hair«. Har man chancen for at kigge ind på sko-

len, så er det også værd at bruge lidt tid i vort bibliotek. Bjarne Falch Olesen viser gerne frem.

Bestyrelsen modtog sidste år en forespørgsel, om foreningen ville medvirke til at styrke skolens kontakter med omverdenen ved at bistå ved etablering af et »kontaktnetværk« til at gøre brug af den ekspertise, der ligger hos tidligere elever, forældre og andre venner, til styrkelse af skolens uddannelsesaktiviteter. Gennem Ekstrarosia blev kontakten formidlet til foreningens medlemskreds, hvilket resulterede i en del respons, som skolen fremover kan drage nytte af.

Som bekendt planlægger skolen at fejre sit 800-års jubilæum i 1995, og foreningen vil gerne gøre sit til at denne begivenhed kan blive behørigt fejret. Janne Lauritzen er således indtrådt som foreningens repræsentant i skolens planlægningsgruppe, og bestyrelsen følger løbende med i arbejdet. På denne plads skal foreningen desuden opfordre sine medlemmer til at henvende sig til skolen med gode ideer eller interessant skolehistorisk materiale til det planlagte jubilæumsskrift.

Peter Kornerup, formand

Hartvig Frisch' fem Århus-år

Lektor Finn Jorsal, som underviser i græsk, latin og oldtidskundskab, skriver om sin fagfælle Hartvig Frisch, der blev født for 100 år siden, og som var adjunkt på skolen 1918-23. Finn Jorsal udgiver en Frisch-biografi til efteråret.

Når navnet Hartvig Frisch nævnes i dag, tænker de fleste vel på »kultur er vaner«, bolle-å'et og de små bogstaver, dvs. »Europas Kulturhistorie« og retskrivningsreformen.

Eftersom det er 43 år siden, han døde, er der i øvrigt efterhånden nogle generationer, hvem navnet Hartvig Frisch ikke siger noget som helst. »Man staver vel, sådan som man nu engang staver«, siger de, ikke for at tage del i den standende diskussion om korrekthed og ikke-korrekthed, men som deres udtryk for, at stavemåde er en i sproget given størrelse.

Men det var altså Hartvig Frisch, der gav os danskere navneordenes små bogstaver m.m. Han var optaget af mange ting, utroligt mange ting, men netop spørgsmålet om de kulturbestemte – og dermed foranderlige – forhold i vores tilværelse havde hans intense interesse. Den lå i hans stærke historiske bevidsthed, som kom til udtryk, hvadenten han talte eller skrev om boligforhold, religion eller finanslov.

Han var i det hele taget ikke nogen helt almindelig politiker, han var efter mine begreber en af de mest betyde-

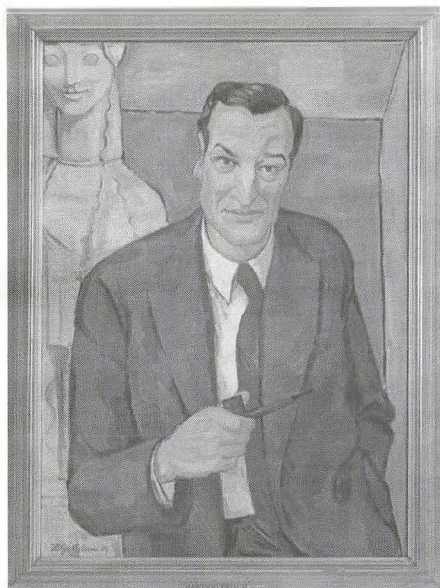
lige, vi har haft i Danmark i dette århundrede. Der kan derfor være god grund til at riste en rune i anledning af, at det er 100 år siden, han blev født.

Hartvig Frisch kendes ikke af mange i dag, og endnu færre er sikkert klar over, at han i 5 år af sit korte liv var århusianer. Fra 1918 til 1923 boede han ude på Ingerslevs Plads og underviste på Aarhus Katedralskole. Det skulle vise sig at blive år, hvor fundamentene til nogle af hans store bedrifter blev lagt.

Det stod ellers ikke skrevet i stjerner eller andetsteds, at Frisch skulle få en tid her. Da han en mørk januaraften nogle år inde i sin studietid – han studerede historie, tysk, græsk og latin – sad som vikar i Sorø og i et brev til en god ven funderede over sin fremtid, spøjte den jyske hovedstad i hans hoved. Han var jævnt træt af tilværelsen, – det var mest kollegerne og den meget stille lilleby, – kunne det blive meget værre? Da dukkede spøgelse op, en livsstilling som gymnasielærerovre i Århus. Det kunne måske blive behageligt nok rent materielt og socialt, men hvis man ville udrette noget her i livet, var det vist ikke sagen: »Faen heller den Vej gik bedre Mænd end vi«, som han skrev den nat i 1915.

Det første indtryk af Århus

Og så gik det hverken værre eller bedre, end den legendariske rektor

Hartvig Frisch.
Portræt malet af Helge Nielsen 1956.

Vaupell på Aarhus Katedralskole halvandet år senere kom i bekneb for en vikar, og det job tog stud. mag. Frisch; han kunne godt bruge penge. Det blev kun til en månedstid, for hans eksamen nærmede sig. Byen faldt ellers i hans smag: »Min Stilling herovre er ret behagelig og Byen stor nok til at huse en, der nok vil være for sig selv. Omgivelserne er ikke daarligere, Havnen, den nye Mole og Oliemøllerne opbyggelige, Efteraarsskove til begge Sider venlige mod en Sjællænder, mit lille lejede Rum varmt og upaaklageligt, mit Spisested nærende og helt rent og pænt, Aviserne kommer trofast herover om Aftenen, Drengene, som jeg nærner at undervise raske og uforborgne, Kollegerne uskadelige i de-

res Tyskerhad ...«. Det var i november 1916, han skrev således om sit første indtryk af Århus, efter at studenterlivet i København det sidste års tid havde været vel livligt.

Formidling – kernen i hans virke

Da Hartvig Frisch næste sommer fik taget sin eksamen, ønskede universitetet at få ham ind i en videnskabelig karriere. Men han havde på det tidspunkt fået nok af det snævre universitetsmiljø, som han først vendte tilbage til over 20 år senere, da situationen i landet var blevet en ganske anden. Frisch havde nu meget mere lyst til at komme i gang med den formidling, som skulle blive kernen i hans virke resten af livet. Da lejlighed bød sig, søgte han ud i gymnasiet. Det gjorde den næste forår i form af en stilling på Aarhus Katedralskole, som han søgte og fik – rektor Vaupell kendte ham jo – og i august 1918 tiltrådte Hartvig Frisch sit første embede her i byen: »Han er jo køn«, skal en pige betaget have hvisket, »ham bliver det vanskeligt at lave skæg med«, før det gennem drengenes hjerner ifølge en daværende elev senere erindring om præsentationen af adjunkt Frisch i festsalen den første skoledag.

Pigens bemærkning er nok vanskeligt forståelig for den, der husker Hartvig Frisch' udseende, for det var stærkt præget af en operation for pandehulebetændelse en halv snes år tidligere. Studenterkammerater Tom Kristensen mente, at han så ud,

som om der var gået en flis af ham, men, som han senere skrev om Frisch, »det er der jo ogsaa gaaet af saa mange romerske portrætbuster, og de er lige karakterfulde for det«.

Ulidelig småskåret

Hartvig Frisch var, som mange dengang, en meget flittig brevs-kribent, og det er derfor muligt at danne sig et ganske godt indtryk af, hvordan han faldt til i Århus, hvad han beskæftigede sig med udover skolearbejdet, og hvilke tanker han gik rundt og gjorde sig.

Han var stærkt optaget af og begejstret for at undervise, han var glad for skolelivet i det hele taget, men syntes, han havde for mange timer. Og byens efter hans københavnske målestok meget stille liv, som havde været en vederkvægelse »på gennemrejse« i 1916, gik ham ofte på nu, hvor han havde slået sig ned her. Da Frisch efter halvandet års tid i et brev skulle forklare hvorfor, gjorde han det med følgende salve: »Meget bidrager ogsaa Aarhus By, hvis Demokrati er mig ulidelig smaatskaaret og hvis øvrige Rørelser jeg staar ganske fremmed for; »Jydskhed« i aarhusiansk Forstand er kun et fattigt Københavnernid og saavidt jeg skønner ingen selvstændig Kulturorganisme«. Han synes dog ikke selv at have gjort meget for at komme med i byens politiske og sociale liv. Folke-tingets senere, legendariske formand Gustav Pedersen, som boede i Aarhus samtidig med Frisch og var aktiv

i fagbevægelsen og Socialdemokratiet i de år, bemærkede i sine erindringer lidt bidsk, at han aldrig havde set Hartvig Frisch (medlem siden 1911) til et møde i partiet i den periode.

Til Italien og Grækenland

Det var andre ting end partiarbejde, der optog Hartvig Frisch i Århus-perioden. Han læste meget, og sigtet begyndte i disse år helt tydeligt at være en større kulturhistorisk fremstilling. En stor legattildeling gjorde det realistisk for ham at planlægge et længere ophold i Italien og Grækenland, som han i flere år gerne havde villet besøge. Der blev bevilget orlov, vikarproblemet klarer, og i august 1920 kunne han begive sig afsted på en rejse, som kom til at vare næsten et år. Han boede det meste af tiden i Rom, hvor han havde nogle ubehagelige oplevelser med fascismens begyndelse – det blev sammen med de næste 10 års begivenheder i Tyskland og Rusland grundlaget for »Pest over Europa«, som udkom i 1933 og blev et meget læst og virkningsfuldt bidrag mod lignende tilstande i Danmark. Desuden fik han set meget af Italien og nåede også en kort tur til Athen.

Da Frisch kom hjem, var han stærkt inspireret til at udvide sin formidlings- og oplysningsvirksomhed uden for skolens mure. Den følgende vinter holdt han en række meget velbesøgte foredrag om »Kunst og Kultur i Oldtidens Italien« i »Jysk Forening for Sprog og Historie«, og

foråret 1923 stod Platons »Staten« på programmet. Hele denne aktivitet var begyndelsen til og grundlaget for hans »Europas Kulturhistorie«, der udkom i 1928.

På det tidspunkt havde Hartvig Frisch imidlertid forlængst forladt Aarhus. I 1923 havde han med glæde taget imod et tilbud om stilling i København, og dér foldede han sig

ud og blomstrede i de mange aktiviteter, der gjorde ham til en fremtrædende politiker og kulturpersonlighed indtil hans tidlige død i februar 1950. Men grundlaget var skabt i Århus.

Finn Jorsal

*Tak til Finn Jorsal og Århus Stiftstidende,
som har stillet kronikken til rådighed.*

Generalforsamling i Aarhus Katedralskoles Venner

Der indkaldes herved til generalforsamling torsdag den 26. august kl. 19.30 i skolens administrationsbygning med følgende dagsorden:

1. Valg af dirigent.
2. Formanden aflægger beretning.
3. Kassereren forelægger det reviderede regnskab.
4. Fastsættelse af kontingent.
5. Evt. indkomne forslag fra medlemmerne (forslag skal være bestyrelsen i hænde senest 14 dage før generalforsamlingen).
6. Valg af bestyrelsesmedlemmer.
Efter tur afgår Janne Lauritzen, Henning Damsgaard Pedersen og Poul-Erik Sørensen, hvoraf de to førstnævnte er villige til genvalg.
7. Valg af revisor.
8. Eventuelt.

Efter generalforsamlingen er der foredrag af museumsdirektør, dr. Kristian Peter Moesgaard om det videnskabshistoriske museum, Stenomuseet, der åbnes den 10. januar 1994, samt ost og rødvin mod en beskedent betaling.

Med venlig hilsen

*Peter Kornerup
formand*

Mindebiblioteket

Skolens kommende 800-års jubilæum har præget Mindebibliotekets dagligdag i det forløbne år. I syv måneder har min gamle elev, cand. mag. Richard Høimann Hansen, student fra 1973, gjort biblioteket til et forskningscenter for den skolehistorie, han påtog sig at skrive. Resultatet er blevet en historiefremstilling, der er ført frem til 1924 – i manuskriptform.

Biblioteket har i det forløbne år modtaget billeder til udfyldning af huller i vort album med studenterbilleder, – det takker jeg for og håber på, at flere vil betænke os. Vi er stadig helt uden studenterbilleder fra årene efter 1963.

I forbindelse med 800-års jubilæet har lektor Grethe Foss udarbejdet en fremstilling af skolekomediernes historie 1925-1978, som hun har overladt Mindebiblioteket sammen med en del arkivmateriale fra lektor Jensen.

Biblioteket har efter opfordring modtaget skoleerindringer fra Elers Koch og Richard Høimann. Vi vil gerne modtage flere og har også modtaget løfter om sådanne. Oprydningen i skolens gamle bibliotek er stadig en spændende kilde til ældre materiale om skolens fortid og berømte elever, som det fremgår af accessionslisten. Skolens samtidshistorie er dog også blevet dokumenteret, og her er det nye videomedie blevet repræsenteret.

Jeg vil gerne takke giverne blandt skolens tidligere elever og nuværende lærere, som udmærker sig med nye bogudgivelser. Blandt lærernes bøger er Johan Benders bog om Europas historie værd at fremhæve for sin internationale prisbelønning: Theodor Heuss-prisen – overrakt Bender af forbundspræsident von Weizsächer.

Bjarne Falch Olesen

Mindebibliotekets accession 1992-93

Billeder fra skolens depotbibliotek 1992

Blå bog, 1986, 89, 92 og 93

»Det andet« - Århus Katedralskoles elevblad nr. 1-7 1991-92

Lyssætningsmanual til Musicalen »Hair« 1992

Studenterbillede kl. + spr. 1942/1942

Studenterbilleder ns 1937/1937

Studerterne fra 1829/1879

Studerterne fra 1894 – jubilæet 1919, uddrag 1922

Aarhus Cathedralskole Disciplinariske

Bestemmelser for Disciplene i... 1853

Aarhus Katedralskole Klassefoto af 3. m. a. 1931

Alsen, F. F. L. Grundtvigs Rimbrev og N.F.S. Grundtvig 1875

Bach, H.C. og Taagholt, J. Grønland og polarområdet – sikkerhedspolitisk set 1976

Berg, C. Et Par Bemærkninger om Hr. Prof. Dr. Ingerslev 1866

- Carlsen, J. og Forsberg, F. Paradoxet Italien 1988
- Christiansen, L. Aarhus Katedralskoles Theater 1925-1939
- Delouche, F. og Bender, J. Histoire de L'Europe 1992
- Edmonds, Ph. Det gyldne æg ved det blå bjergs fod 1993
- Forsberg, F. Italiensk. Gyldendals Mini-grammatik 1992
- Forsberg, F. italiensk-dansk, dansk-italiensk 1992
- Foss, G. Aarhus Katedralskoles skolekomedier 1925-78
- Gjørup, I. og Poulsen, N.H. Manuskript og fotos fra skolekomedien 1974: Et uhyre 1974
- Gram-Andersen, K. The Purple-Eared Monster 1992
- Grundtvig, N.F.S. En mærkelig Spaadom 1814
- Hovgard, O. A. Fortegnelse over Aarhus Katedralskoles Bogsamling 1860-65 1865
- Hundrup, F.E. Biographiske Efterretninger om de Candidater. 1860
- Hundrup, F.E. Biographiske Efterretninger om...de høieste ak. Værdigheder 1854
- Høimann Hansen, R. Tilbageblik 1969-1971 1993
- Ingerslev, C.F. I anledning af Rector Bergs Angreb på min gr.-da. ordbog 1866
- Jensen, T.P. og Søgaard-Hansen, H.J. Geografi. Natur, kultur, mennesker 1992
- Knub, H. Skolebilleder 1934-36
- Koch, E. Almen praksis' geografiske afgrænsning 1973
- Koch, E. Attester og Attestproblemer 1978
- Koch, E. Erindringer: Latinskolen 1931 - 39 1993
- Koch, E. Forbrugernes syn på og vurdering af en almen lægepraksis i en 1979
- Krarup, Th. Dissertationis qva Fontes Fabularum Gentilium 1765
- Krarup, Th. Dissertationis qva Fontes Fabularum Gentilium 1764
- Madsen, H.J. Byarkæologisk status i: Århusårbog 1976/1976
- Madsen, F. Billeder fra afskedsfesten for pedel Olsen 1971
- Mogensen, J. Manuskript til musicalen: Company 1986-87/1987
- Mogensen, J. Manuskript til musicalen: Carmen Jones samt Program 1986
- Mogensen, J., Edmonds, P. og Schjødt, J. F. »Hair« og dokumentation 1992
- Müller, A. Sange for blandede Stemmer 1906
- Nyboe Andersen, P. Udenrigsøkonomi 1955
- Raskin, R og Forsberg, F. 37,2 le matin - Betty Blue 1992
- Raskin, R. og Forsberg, F. Claude Goretta La Dentellière - en filmbog 1986
- Retbøll, T. Avisartikler, Arbejderen jan.-maj 1993/1993
- Skovgaard-Petersen, K. Erasmus Lætus' Margareta 1988
- Steinbrenner, C.E. Stilebog 1925/1925
- Stenhøj, P og Johnsen, W. Matematik 2 for tilvalgsfolket 1992
- Stenhøj, P. Matematik 1. HF for fællesfagsfolket 1992
- Tauber Brøstfældighederne i det lærde Skolevæsen 1789
- Undervisningsministeriet Rapport vedr. Aarhus Katedralskole 1991
- Worm, O. Danica Literatura Antiquissima 1636
- Wulf-Pedersen, E. Islam. Tekster og stemmer fra den muslimske verden 1990
- Wærum Jul. Glimt 1986
- Aarhus Katedralskole Fotos fra skolekomedien 1984: Kjærlighed uden strømper 1984
- Aarhus Katedralskole Bibliotekets tilvækstprotokol 1981-91/ 1981-91
- Aarhus Katedralskole Studieugeprojekter 1973-74/1973-74

Niels Schow – grundlæggeren af papyrologien

Niels Iversen Schow – grundlæggeren af papyrologien, d.v.s. den viden-skab, der beskæftiger sig med ud-forskningen af oldtidshåndskrifter, skrevet på papyrus, er i udlandet et stort navn, mens kun få i Danmark husker hans banebrydende indsats. Hverken i hans fødeby København eller i Århus, hvor han gik i skole, er nogen gade endnu blevet opkaldt ef-ter ham.

Og dog er Niels Iversen Schow og hans virke nok værd at interessere sig for, og den port til et nøjere kendskab til dagliglivet i oldtiden, som Niels Iversen Schow åbnede på klem ved sin banebrydende indsats, står i dag vidt åben for os, takket være papyrologien. Schow udgav i 1788 den første papyrus fra oldtiden, som var nået til Europa i nyere tid, men takket være store og rige fund af papyrushåndskrifter, som dukkede op i større tal, først i slutningen af 1800-tallet og siden i 1900-tallet, har vi nu både litterære tekster af klassiske forfattere i stort tal og, hvad der især er vigtigt, ikke-litterære tekster og andre dokumenter i tusindvis.

Vigtige kilder

Gennem den sidste gruppe har vi fået et efterhånden udstrakt kendskab til de vilkår, som datidens men-nesker levede under. Ganske vist er fundområdet stort set begrænset til Ægypten, fordi det tørre klima dér især har været gunstigt, for at de

skrøbelige papyrushåndskrifter kun-ne blive bevaret til nutiden, men gen-nem de træk, som disse tekster fra Ægypten viser os, kan vi også danne os visse forestillinger om forholdene andre steder i Middelhavsområdet. Papyrusplanten var velegnet til frem-stillingen af et godt og billigt skrive-materiale, og det blev brugt til mange slags skrifter. Der er et utal af retsdo-kumenter såsom skøder, pantebreve, købe- og salgskontrakter, testamen-ter, gavebreve, ægteskabskontrak-ter, skilsmissepapirer, regninger – betalte som ubetalte – fødsels- og dødsattester, recepter på medicin, små samlinger af lægeråd, husråd og nyttige vink for bønder, dokumenter fra et udbredt bank- og postgiro-væsen o.s.v. Hertil kommer naturlig-vis også private breve, kærestebre-ve, breve mellem forældre og børn eller breve fra soldater, turister og an-dre på rejse. De mange grækere, der var bosiddende i Ægypten, præger materialet, som i dag kendes både på de gamle ægyptiske sprog og græsk.

Alt dette var ukendt for oldtids-videnskaben, indtil der med Niels Iversen Schows udgivelse af den første papyrus indledtes en ny æra. Men hvem var Schow?

Elev på Aarhus Katedralskole

Niels Iversen Schow (1754-1830) blev født i København. Her var hans far ansat ved Den kgl. Staldetat, men senere blev han ansat ved toldvæse-

Portræt af Niels Iversen Schow, malet af C.A. Lorentzen i 1815. Med tilladelse fra ejeren (familien).

net i Århus. I 1766 blev Niels Iversen Schow elev på Aarhus Katedralskole. Allerede i 1769 mistede han sin far, men takket være privat understøttelse og stipendier fra skolen kunne han fortsætte sin skolegang, hvor han især fik vejledning af skolens conrektor Krarup. Denne sørgede for, at Schow efter endt skolegang et årstid kunne være huslærer i Vinkel præstegård ved Viborg. Schow blev her lærer for sønnerne af sogneprest N.B. Chr. Krarup, en broder til conrektoren i Århus. Hvilken betydning opholdet har haft for Schow – og hvilken betydning han har fået som huslærer – kan man gisne om. Men den ældste søn, C.J.L. Krarup, der blev sogneprest i Borris, blev grundlæggeren af det første lærerseminari-

um i Jylland; det blev grundlagt i Borris i 1806.

Senere skulle Schow få to andre, væsentlige opgaver som privatlærer, men forinden kom Schow, dimitteret fra Aarhus i 1773 til Københavns universitet, hvor han i 1776 tog teologisk attestats og i 1778 magistergraden. Schow fortæller senere om, hvordan han, efter først at have fuldført sit teologiske studium, nu helt gik over til den klassiske filologi, et skifte der fulgtes af et tretten-årigt udenlandsophold med læreår og lærerår.

Vundet for videnskaben

Baggrunden for udviklingen i Niels Iversen Schows interesser skal sikkert søges flere steder. Ud over hvad der lå i hans egen personlighed, har han utvivlsomt været påvirket af i hvert fald to af lærerne på Aarhus Katedralskole. Det var den lærde Jens Worm, der var skolens rektor, og som mens Schow gik på skolen, begyndte at udsende sit hovedværk, Leksikon over danske, norske og islandske lærde Mænd, 1-3 (1771-1784), og så desuden den førnævnte conrektor Krarup, der begge søgte at få Schow til skolen som »hører« (lærer), selvom han på det tidspunkt kun var 19 år. Schow afslog tilbuddet, dels på grund af sin unge alder, dels fordi universitetsstudier og forskning tiltrak ham.

Men udviklingen skal formentlig også ses i perspektiv af, hvad der var ved at optage den lærde verden. I årene 1750-55 var den danske søof-

ficer Frederik Ludvig Nordens (1708-42) tre-bindsværk »Voyage d'Égypte et de Nubie«, blevet udgivet posthumt. Det var en beretning om den farefulde, men udbytterige ekspedition, som den unge søofficer havde foretaget til Ægypten og Nubien. Bogen, der blev en best-seller i hele Vest-Europa, vakte stor opsigt. Man anede, at der østpå lå store muligheder for ny viden om menneskehedens historie, og bogen var med til at inspirere til den store videnskabelige ekspedition til det nære Østen 1761-67, som blev udsendt af Frederik V. Ekspeditionens formål var både naturvidenskabelig og filologisk – det sidste navnlig med henblik på studiet af bibelhåndskrifter. Ekspeditionens eneste overlevende, Carsten Niebuhr, udsendte en beretning om ekspeditionen i et par udgaver (f.eks. *Reisebeschreibung von Arabien*, 1-3, 1774-78), der kom på flere sprog, og gennem den blev interessen for håndskrifter fra antikken stærkt styrket.

Dette førte til den næste fase: mens kongen før havde udsendt en stor ekspedition til Det nære Østen, udsendtes fra Danmark-Norge i de følgende år en række bevagede unge teologer og filologer til de vigtigste universiteter og biblioteker i Europa. De skulle dels drive videregående studier, og dels studere, katalogisere og eventuelt afskrive de vigtigste eller særligt interessante håndskrifter. Det var især studiet af bibelhåndskrifter, dette gjaldt, men ikke udelukken-

de, også håndskrifter af interesse for kendskab til antikken i almindelighed var målet.

Udenlandsophold

En af dem, der blev udsendt, var Niels Iversen Schow, der kom til at opholde sig i udlandet fra 1778 til 1791. Schow, der i København havde udsendt en lille, men stadig læseværdig latinsk studie over de græske Gnomikere (= forfattere af visdomslitteratur og leveregler) og sentenserne i Jesu Sirachs Visdom, en af de gammeltestamentlige apokryfer (1775), opholdt sig først ganske kort ved universitetet i Kiel og var så i Göttingen 1779-83, et af datidens vigtigste lærdomssæder. Her blev han meget påvirket af den klassiske filolog C.G. Heyne (1729-1802), en anset forsker, der arbejdede med alle den klassiske filologis grene. Men også den berømte orientalist J.D. Michaëlis (1717-91), der havde tilskyndet Frederik V til udsendelsen af den danske ekspedition til Det nære Østen, fik Schow en nær kontakt til. Han traf imidlertid i Göttingen også to andre unge danske, der som han var udsendt i lignende øjemed: Frederik Münter (1761-1830) den senere lærde biskop over Sjælland, og Georg Zoëga (1755-1809), den senere så berømte håndskriftforsker, koptolog og numismatiker.

I 1783 var Schows stipendium udløbet, men i stedet for at vende hjem rejste han nu til Wien, hvor han i Det kejserlige Bibliotek studerede

klassiske håndskrifter. Her blev han »opdaget« af den pavelige nuntius (gesandt) Garampi, og på hans anbefaling blev Schow 1784-87 ansat hos den polske tronprætendent, fyrst Adam Czartorisky som lærer i latin og græsk for fyrstens to sønner og bibliotekar på hans slot Palawy. Den ene af Schows disciple her, Adam Georg Czartorisky (1770-1861), blev senere Ruslands udenrigsminister.

Niels Iversen Schow savnede imidlertid sine håndskriftstudier, og i 1787 blev han løst fra sin ansættelse i Polen og rejste til Rom, hvor hans ven fra Göttingen, Georg Zoëga, satte ham i forbindelse med Stefano Borgia, der i 1788 blev kardinal. Han ledede Propagandaen, d.v.s. Vatikanets særlige afdeling for kirkens udbredelse, og var en ynder af kunst og videnskab og dertil en ivrig samler af antikviteter. Hertil kom, at Borgia i en årrække især havde taget sig af unge danske i Rom – Münter, Zoëga og andre unge forskere som naturvidenskabsmanden Gregers Wad (1755-1832) for blot at nævne nogle.

En livsopgave

Og af Borgia fik Niels Iversen Schow sit livs vigtigste opgave: at udgive en græsk papyrus, som Borgia var kommet i besiddelse af. Den var angiveligt fundet i Ægypten i 1778 sammen med ca. 50 andre. Nogle bøger havde gjort fundet og solgt dette ene håndskrift til en købmand, resten var blevet brændt eller forsvundet. Man havde ved udgravninger i Herculane-

um i 1752 fundet mange hundrede papyrusruller, men de var helt forkullet og havde ikke kunnet tydes – det skete først for en enkelt i 1805. Så meget mere opmærksomhed vakte Borgias papyrus. Den var skrevet i 12 ½ spalte, med en 30-34 linier i hver af de hele spalter. Sproget var græsk, men dels skrevet i kursiv, dels skrevet med anvendelse af en række ukendte forkortelser. Selv F. Münter havde måttet opgive at tyde den. Men Borgia havde allerede i et brev fra Garampi, der havde truffet Schow i Wien, hørt om Schows eminente evner, og han overdrog i 1787 udgivelsen til Schow, som ved skarpsindighed, tålmodighed, fantasi og de nødvendige filologiske forudsætninger tydede hele håndskriftet, og i 1788 udkom udgivelsen *Charta Papyracea Graece Scripta .. edita a Nicolao Schow*.

Håndskriftet havde vist sig at rumme en fortegnelse over 181 bønder, som i året 192 e. Kr. deltog i et dømningsarbejde i nærheden af en landsby Tebtynis i oasen Fayum i Mellem-Ægypten. I sig selv var der intet epokegørende nyt; der var ikke, som den tyske arkæolog J.J. Winckelmann havde håbet, et nyt klassisk heltedigt, intet nyt om Achilleus eller Odysseus eller andre helte fra antikken, men blot en fortegnelse over nogle bønder. Og dog blev udgivelsen af dette håndskrift indledningen til en ny epoke i oldtidsforskningen. Schow havde tydet de mange forkortelser, han havde opdaget, hvordan de enkelte bog-

staver så ud, når de blev kursiveret, og på denne indsigt kunne andre forskere bygge videre, og lidt efter lidt udformedes den nye videnskab, papyrologien, der med sin indsigt, sine metoder og sine resultater er årsag til, at vort kendskab til livet i oldtiden er blevet så stort.

Christiansborgs brand

I 1792 vendte Schow hjem og var fra da af til 1803 leder af prins Christian Frederiks uddannelse (- den senere norske konge og danske kong Christian VIII). Med sit lange udenlandsophold bag sig, hvorunder han også havde set, hvad der skete i Europa før og efter 1789, havde han en større forudsætning for dette virke end de fleste.

Men i 1794 indtraf en katastrofe for Schow: alle hans videnskabelige notater, afskrifter af håndskrifter o.s.v., som han havde indsamlet i løbet af de 13 år i udlandet, brændte med Christiansborg, hvor han havde bolig. Denne ulykke begrænsede og bestemte hans senere videnskabelige produktion. 1805 blev Schow professor i arkæologi, 1813-27 var han ordineret professor i græsk filologi og arkæologi, fra 1815-29 tillige professor i kunsthistorie og mytologi ved kunstakademiet.

Schows eftermæle

Schows ry i udlandet modsvares ikke af omtalen af ham i Danmark. Denne skyldes utvivlsomt nogle kritiske bemærkninger af J. Madvig i .hans

»Livserindringer« (1887), hvori Madvig siger, at Schow var åndelig forstyrret og forvirret og i mange år »Gjendstand for de unge Studenters Latter og Spot«. Denne bemærkning, som ord til anden er overtaget i senere biografiske leksika, modsiges nu af et brev fra 1822; en ung klassisk filolog F.C. Olsen, senere rektor i Viborg, fortæller her, at »næsten alle de Indkaldte (d.v.s. de med udmærkelse) og næsten halvparten af Russerne i Aar høre Schow« til sorg for hans professorkollega.

Madvig er imidlertid meget kritisk mod alle de tre professorer i de klassiske fag: Schow, Thorlacius og F.C. Petersen. Der er måske en upåagtet forklaring herpå. Mens Madvig i sine Livserindringer husker at nævne alle detaljer fra sin skolegang, studier o.s.v. undlader han at fortælle, at han ved en konkurrence om en prisopgave i 1822 måtte nøjes med Accessit, mens F.C. Olsen fik Guldmedaljen. Og bedømmerne var netop Schow, Thorlacius og Petersen.

Den papyrus, som Schow udgav i 1788, er nu i Neapel, og i 200-året for Schows udgivelse af den første papyrus, afholdtes i Neapel en international konference til ære for den indsats, der var ydet af Niels Iversen Schow.

Søren Giversen

Søren Giversen er professor i teologi ved Aarhus Universitet

Telefon og adresseliste

JA	Johannes Andersen	86-178509	Valmuevej 12, 8240 Risskov
LA	Lizzie Andersen	86-178509	Valmuevej 12, 8240 Risskov
IB	Inga Basten	86-133662	Sjællandsgade 127, 8000 Århus C
BE	Anna Grethe Bech	86-191678	Molsgade 1, 8000 Århus C
BD	Johan Bender	86-176272	Pilevej 6 C, 8240 Risskov
AB	Anders Bollerup	86-175972	Østre Skovvej 2, 8240 Risskov
BJ	Dorte Bollerup-Jensen	86-988382	Overdrevet 5, 8382 Hinnerup
PB	Poul S. Bøje	86-177728	L. P. Bechsvej 35, 8240 Risskov
MB	Mogens Bøtcher	86-284359	Grøfthøjparken 93, 8260 Viby J
BC	Jens Behrend Christensen	86-284470	Bispevej 37 X, Stautrup, 8260 Viby J
OD	J. Odgaard Christensen	86-128884	Kaløgade 6, 8000 Århus C
KC	K. Haaning Christensen	86-173340	Lerbækvej 27, 8240 Risskov
OC	Oskar Christensen	86-153127	Kalendervej 4, 8210 Århus V
PD	Peder Dalby	86-192721	Helgenæsgade 15, 8000 Århus C
JD	Jørgen Dyreborg	86-199908	Brammersgade 6, 2., 8000 Århus C
ED	Philip Edmonds	86-991393	Studstrupvej 13 C, 8541 Skødstrup
KE	Karen Engholm	86-156726	Carit Etlarsvej 62, 8210 Århus V
FF	Flemming Forsberg	86-113013	Rolfsgade 6, 8260 Viby J
AF	Arne Frier	86-176314	Pilevej 14, 8240 Risskov
IG	Ivar Gjørup	86-129527	Viborgvej 4, 8000 Århus C
HA	Bernhard Hagen	86-191883	Martin Vahlsvej 11, 8000 Århus C
HS	H.-J. Søgaard Hansen	86-175561	Skovagervej 36, 8240 Risskov
MH	Helga Møller Hansen	86-271199	Rågevænget 1, 8270 Højbjerg
JØ	Jørn Ørum Hansen	86-273129	Castenschieldsvej 14, 8270 Højbjerg
LH	Poul Lindhard Hansen	86-114206	Holtevej 12, 8000 Århus C
EH	Ebba Harsaae	86-271676	Dalvangen 25, 8270 Højbjerg
LI	Lisbet Iversen	86-173965	Ørbyvej 7, 8240 Risskov
ML	Marianne Ladeg. Jensen	86-147311	Lindevej 20, 8260 Viby J
JE	Ellen H. Jessen	86-149252	Stadion Alle 49, 8000 Århus C
EJ	Erik Johannesen	86-155886	Solhøjvej 31, 8210 Århus V
OJ	Ove Johansen	86-462128	Højvej 8, 8870 Langå
FJ	Finn Jorsal	86-173589	Katholmvej 8, 8240 Risskov
SK	Susanne Richardt Kall	86-273560	Hampthøjvej 9, 8270 Højbjerg
HK	Helle Kappel Kjær	86-272783	Elmehøjvej 24, 8270 Højbjerg
KJ	Hanne Kjærtinge	86-137730	Strandparken 15, 8000 Århus C
EK	Edith Klæning	86-294371	Obstrupvej 12 M, 8320 Mårslet
BK	Birgitte Knuhtsen	86-274018	Skåde Højgårdsvej 83, 8270 Højbjerg
ER	Erik Bjørn Kristensen	86-219050	Tornebakken 52, 8240 Risskov

IK	Irene Kristensen	86-272296	Elsdyrvej 32, 8270 Højbjerg
PK	Poul Roed Kristensen	86-104955	Willemoesgade 32, 1., 8200 Århus N
SD	Sine Dalsg. Kristensen	86-193808	F. Vestergaardsgade 16, 8000 Årh. C
KS	Solveig Kristensen	86-271775	Kronhjørtevej 2a, 8270 Højbjerg
SL	Finn Stein Larsen	86-139405	Sjællandsgade 107, 8000 Århus C
BL	Birthe Lorentzen	86-404012	Bastrups Alle 54, 8900 Randers
FM	Finn Mogensen	86-227114	Rugmarken 109, 8520 Lystrup
JM	John Mogensen	86-113000	Magnoliavej 22, 8260 Viby J
LM	Laila Møldrup	86-987070	Søndermarken 32, 8382 Hinnerup
KM	Käthe Münster	86-284359	Grøfthøjparken 93, 8260 Viby J
AN	Anders Ole Nielsen	86-159170	Fenrisvej 27, 8210 Århus V
NI	Hanne Nielsen	86-116137	Stadion Alle 51, 8000 Århus C
SP	Henning Spure Nielsen	86-185503	Ålborggade 1, 8000 Århus C
JN	Jørgen Grønbek Nielsen	86-242116	Erantisvej 5, 8381 Mundelstrup
NG	Søs Nørgaard	86-276462	Fritz Sybergsvej 26, 8270 Højbjerg
BF	Bjarne Falch Olesen	86-122782	Sjællandsgade 133, 2., 8000 Århus C
OK	Karen Olsen	86-932535	Majsvænget 80, 8340 Malling
OL	Kirsten Olsen	86-139003	Absalonsgade 35, 8000 Århus C
HP	Henrik Parbo	86-148161	Rungstedvej 26, 8000 Århus C
FP	Frits Pedersen	86-182083	Ringkøbingvej 26, 8000 Århus C
DP	Henning Damsg. Pedersen	86-151216	Fenrisvej 65, 8210 Århus V
NH	Nils-Henrik Pedersen	86-193808	F. Vestergårdsgade 16, 8000 Årh. C
PS	Poul Stenhøj Pedersen	86-178220	Højtoftevej 16, 8240 Risskov
KP	Kirsten Mau Poulsen	86-209705	Vejlegade 12, 8000 Århus C
NP	Niels Helge Poulsen	86-175691	Fornæsvej 10, 8240 Risskov
MP	Mette Primdahl	86-282119	Tornhøjvej 38, Stautrup, 8260 Viby J
RE	Torben Retbøll	86-126753	Falstersgade 3, 8000 Århus C
TR	Troels Rønsholdt	86-544624	Rosensgade 99, 8300 Odder
SC	Jens Frederik Schjødt	86-153422	Bragesvej 34, 8230 Åbyhøj
GS	Gerda Schjørring	86-113339	Marselisvej 9, 8000 Århus C
IS	Ingegerd Slottved	86-143841	Helgesgade 18, 8260 Viby J
JS	Jan Kahr Sørensen	86-941550	Sydbakken 97, 8462 Harlev J
VS	Jens Vågholt Sørensen	86-292573	Mejerivænget 2, 8310 Tranbjerg
SØ	Johnny Sørensen	86-785579	Nedergårdsvej 17 B, 8200 Århus N
TH	Poul W. Thulstrup	86-213491	Korshøjen 99, 8240 Risskov
PT	Peter Thyssen	86-114758	Vilhelm Becksvej 30, 8260 Viby J
VP	Karen Vibe-Pedersen	86-227425	Brovænget 57, 8250 Egå
ZI	Karen Zink	86-147629	Stadion Alle 49, 8000 Århus C

Aarhus Katedralskole

Skolegyde 1, Postbox 583,
8000 Århus C

Tlf. 86 12 64 77 -

omstilling til øvrige kontorer

Telefax 86 12 64 25

Kontortid 8:00-14:00

Rektor Henning Spure Nielsen træffes normalt i kontortiden.

Telefoner:

- Kontor	86 126477
- Rektor privat	86 185503
- Lærerværelse	86 129026
- Pedel privat	86 124690
- Elevtelefon	86 127998
- Elevtelefon	86 128139

Inspektion:

- Arne Frier (rektors stedfortræder)
- Helga Møller Hansen

Boginspektør: Johnny Sørensen

AV-inspektør: Johnny Sørensen

Bibliotekar: Bjarne Falch Olesen

Studievejledning:

- Ebba Harsaae
- Poul Lindhard Hansen
- Søs Nørgaard
- Lizzie Andersen
- Henning Damsgaard Pedersen

Sekretærer:

- Hanne Kjærtinge: ekspedition og rektor
- Solveig Kristensen: elevsager
- Laila Møldrup: regnskab
- Karen Olsen: elevsager

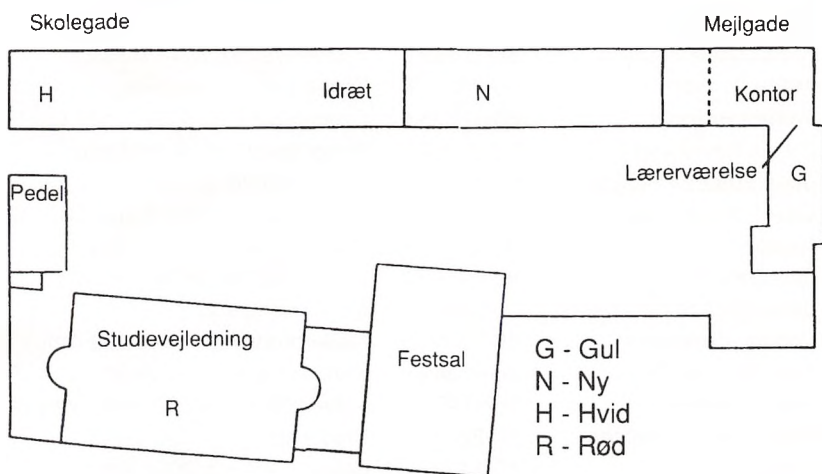
Kantinebestyrer: Inger Langberg

Pedel: Kaj Rasmussen

Pedelmedhjælper: Preben Poulsen

Dette årsskrift er redigeret af Arne Frier, Helga Møller Hansen og John Mogensen i samarbejde med rektor.

Omslag: Nick Foto.

Olivia Holm Møller: *Den musikalske komposition*, o. 1950. festsalen

Danmarks Pædagogiske Bibliotek

450005440381